

لغة
LANGUE LANGUE LAN
SPRACHE SPRACHE SPR
LANGUAGE LANGUAGE LAN
CHE SPRACHE SPRACHE
JAGELANGUAGELANGUAGE

آموزش زبان

تنت

سال اول - شماره ۲ - زمستان ۱۳۶۳ - ۱۰۰۰ تومان

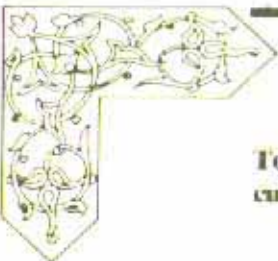
LANGUE
LANGUAGE
LANGUE
SPRACHE
LANGUAGE

«یادگیری زبانهای خارجی، بمنظور گسترش فرهنگ اسلامی امروزه عبادتی است بزرگ»

(امام خمینی)

Today, learning foreign languages to assist the expansion of Islamic culture is worth while devotion.

(Imam Khomeiny)

Aujourd'hui apprendre les langues etrangeres pour precher la civilisation islamique est un grand devoir

(Imam Khomeini)

Die Erlernung der Fremdsprachen zwecks Ausbreitung der islamischen Kultur ist ein Gottesdienst

Imam Khomeini

رشد آموزش زبان

سال اول - شماره ۲ - زمستان ۱۳۶۳

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

در این شماره میخوانید

۱ - پیشگفتار	سر دبیر
۲ - یادداشت‌هایی برای معلم زبان (۲)	دکتر جلیل صادقیان
۳ - استفاده از رسانه‌ی و گیرانی صدا در تدریس زبان	دکتر مجدالدین کیوانی
۴ - ارزشیابی (۲)	دکتر ضیاء حسینی
۵ - اهمیت کاربرد زبان خارجی در یادگیری آن	دکتر حسین وثوقی
۶ - دستور علمی و دستور آموزشی	دکتر ابوالقاسم سهیلی
۷ - انواع درک مطلب	دکتر اسماعیل فقیه
۸ - نکات	
۹ - پرسش و پاسخ	
۱۰ - خبرهای گروه زبان	
۱۱ - لزوم تغییر کتابهای درسی زبان	دکتر بیرجندی و دکتر سهیلی
۱۲ - چند تمرین	گروه فرانسه
۱۳ - Some Practical Hints...	محمد حسین کشاورز
۱۴ - Fundamental Concepts in Language Testing	دکتر حسین فرهادی

تهیه و تنظیم: گروه زبان
دفتر تحقیقات و برنامه‌ریزی و تألیف
کتابهای درسی - سازمان پژوهش و
برنامه‌ریزی آموزشی

وزارت آموزش و پرورش
تلفن - ۴ - ۸۳۹۲۶۱ (داخلی ۴۱)

تولید:
معاونت فنی و هنری
دفتر امور کمک آموزشی و کتابخانه‌ها
مرکز توزیع: تلفن ۸۳۹۴۸۱

شماره نخست رشد را که حاوی هدفهای صریح این نشریه و جلد مقاله بود در دسترس شما خواننده عزیز فرار دادیم و اینک شماره دوم آنرا تقدیم حضورتان می‌کنیم. پس از انتشار شماره نخست عده زیادی کار ما را ستودند و عده‌ای نیز تذکراتی دادند انتقادهائی کردند که از هر دو گروه سپاسگزاریم. به نظر ما هنوز زود است اگر ادعا کنیم که به حد کافی از عکس‌العمل خوانندگان خود آگاهیم. منتظر می‌مانیم تا بیشتر از نظر و خواستههای شما آگاهی پیدا کنیم. تذکر چند نکته را در سرآغاز شماره دوم ضروری می‌دانیم

اشاره‌ای دوباره به هدفها:

نوشتیم هدفهایی که رشد آموزش زبان برای آنها زندگی را آغاز کرده عبارتند از:

- ۱ - ایجاد ارتباط بین معلمان زبان (نا از نجارب بکدیگر بهره‌مند شوند)
  - ۲ - ایجاد ارتباط بین معلم کلاس و پژوهشگران (تا سه معلم از یافته‌های جدید در فلرو زبان آموزی بی‌بهره بماند و نه پژوهشگر مسائل ملموس کلاس درس را از یاد ببرد)
  - ۳ - آگاه ساختن معلمان از اقدامات مسئولین وزارت آموزش و پرورش و منعکس ساختن نظر معلمان.
- امیدواریم این هدفها در حد شمار صرف نماند. تصمیم داریم راهی را که برگزیده‌ایم هر چند پر زحمت و مشکل ادامه دهد درین راه به همگامی نویسندگان آگاه و مجرب و خوانندگان صبور و علاقمند سخت نیاز داریم.

راجع به مقالات شماره اول و دوم:

از خوانندگان و همکاران عزیزی که در مورد مقالات شماره نخست اظهار نظر کرده بودند صمیمانه تشکر می‌کنیم. راهی را برای رسیدن به هدفهای بالا شروع کرده‌ایم و اظهار نظرهای شما مطمئناً ما را از بیراهه‌روی‌ها بدور خواهد دانست و همیشه بادآور مقصد و هدف‌هایمان خواهد بود. پس امیدواریم در مورد مقاله‌ها بیشتر و صریح‌تر اظهار نظر بفرمائید. از تعریفهایی که از مقاله‌ای میشود حتماً خوشحال میشویم ولی بدیال نکات انتقادی هم هستیم چون آنها را سازنده و سودمند می‌دانیم. عده‌ای در مورد بعضی اشتباه‌های چاپی در مقالات شماره نخست، بخصوص قسمتهای انگلیسی و فرانسه آن به ما یادآوری کرده‌اند با تشکر از آنان، امیدواریم این نوع اشتباهات دیگر تکرار نشود.

در این شماره مقاله‌ای در مورد تأثیر صدای معلم هنگام تدریس زبان داریم. می‌جوئیم که یک معلم ممکن است بهترین کتاب درسی، کاملترین وسایل کمک آموزشی را در اختیار داشته باشد ولی اگر نتواند از صدای خود به بهترین وجه استفاده کند در امر آموزش مشکلاتی اساسی خواهد داشت و شاید اغراق نباشد اگر بگوئیم بهترین کمک معلم در سر کلاس درس صدای او است همان طوری که نویسنده نقل کرده است

آدمی قره شود از راه گوش جانور قره شود از خلق و نوش

معانه دوم که بخشی دیگر از سلسله نوشته‌هایی در مورد ارزشیابی است مسأله بابایی را

پیشگفتار

مورد بررسی قرار میدهد. قصد اصلی این دو نوشته و احتمالاً نوشته بعدی آشنا کردن معلم با مفاهیم و اصلاحات فن ارزشیابی است و امیدواریم هر چه زودتر به بخش‌های عملی و کاربردی آن و طرح مسائلی که معلم در امر ارزشیابی کار خود و دانش آموزانش با آنها مواجه است برسیم. در همین زمینه مقاله دیگری به زبان انگلیسی داریم. مطالعه هر دو مقاله شما را بیشتر با ارزشیابی آشنا می‌کند.

نوشته‌ای در مورد دستور آموزشی و دستور علمی داریم. نایب‌امانی در آموزش زبان خارجی را عده زیادی نتیجه عدم تعبیر صحیح از دستور و نقش آن در آموزش زبان می‌دانند. آموزش یک دستور علمی از ابتدا تا انتها در سر کلاس، مدنظر روش معمول تدریس زبان بوده است. این نوشته به توصیف تفاوت‌های دستور علمی و دستور آموزشی و لزوم استفاده از نوع اخیر به منظور تدریس زبان می‌پردازد.

در قسمت دوم از «یادداشتهایی برای معلم زبان» این سؤال مطرح می‌شود که چرا زبان در مدارس تدریس می‌شود. پاسخ‌های معمول را بررسی کرده نتیجه می‌گیریم که زبان خارجی نه بخاطر کاربردهای آتی و احتمالی آن، بلکه بیشتر بخاطر هدفها و فوائد ضمن آموزش، در برنامه تحصیلی مدارس گنجانده شده است. نوشته‌های آموزنده دیگری نیز در مورد درک مطلب، اهمیت کاربرد زبان خارجی در یادگیری و راهنمایی‌های عملی برای معلمین زبان داریم.

بخشهای جدید

در این شماره دو بخش اضافه کرده‌ایم. در بخش پرسش و پاسخ می‌گوئیم تا با کمک همکارانمان جامع‌ترین و بهترین پاسخ‌ها را به سؤالات شما درباره زبان خارجی، روش‌های تدریس و آزمون پیدا کنیم.

در بخش نکته‌ها و نامه‌ها نوشته‌ها و نکته‌های کوتاه در مورد آموزش زبان را گردآوری و در دسترس شما می‌گذاریم. در شماره بعد نیز بخشی برای معرفی کتابهای مربوط به آموزش زبان خواهیم داشت. امید آنکه با همکاری و همکاری شما این بخش‌ها پربارتر شده جای خود را در تشریح پیدا کنند.

دو خواست از نویسندگان مقالات

الف - از اظهار نظرهای رسیده از جانب خوانندگان ارجمند چنین برمی‌آید که مقالاتی که جنبه‌های عملی آموزش زبان خارجی، مسایل کلاس‌داری و کتب درسی را مطرح می‌کنند، بیشتر مورد نیاز و علاقه آنها است. تحقیقات کتابخانه‌ای و نظری صرف، اگر همراه با اشاراتی به کاربرد عملی آنها نباشد چندان مورد توجه نیست لذا از همکاران درخواست میشود که به هنگام نوشتن مقاله پیوسته احتیاجات عملی و فوری معلمان زبان را مدنظر قرار دهند.

ب - مقالات خود را در سه نسخه ماتین شده (یا با خط خوش) به دفتر مجله ارسال فرمایند.

هشت تحریریه مجله در رد و قبول و حکم و اصلاح مقالات رسیده (به گونه‌ای که به اصل نظرات نویسندگان لطمه‌ای وارد نشود) مخیر است.

سردبیر

یادداشتهائی برای معلم

زبان (۲)

دکتر جلیل صادقیان مجمع دانشگاهی ادبیات و علوم انسانی

This second note, from a series of notes for the young and not-so-experienced teacher of a foreign language attempts to reconsider some of the traditional justifications for the teaching of the foreign languages in our high schools.

A number of these popular and conventional justifications are considered to be marginal and misleading. If, foreign learning, is regarded as a "good thing" for the students, as part of their broad education.

«برای ترغیب دانش‌آموزان باید بریده‌های آگهی استخدام روزنامه‌ها را به کلاس درس برد و با نشان دادن آنها، به دانش‌آموزان فهماند که اگر زبان خارجی را یاد بگیرند شغل بهتری پیدا خواهند کرد.» در همان نوشته به امکان کاربرد زبان خارجی در مسافرت‌های خارجی برای ارتباط با خارجی‌ان و با گفتگو با خارجیانی که به میهن ما سفر می‌کنند، اشاره شده بود.

در برنامه تفصیلی دوره سه ساله راهنمایی مصوبه سال ۱۳۴۴ (که معلوم نیست دیدگاه‌های آن صدرصد مورد تأیید وزارت آموزش و پرورش جمهوری اسلامی ایران باشد) خواندیم که آموزش زبان خارجی به این دلیل در برنامه تفصیلی مدارس منظور شده است که «به برقراری تفاهم صحیح بین المللی از راه آشنائی با علوم و ادبیات و هنر و به طور کلی تمدن کشورهای که به آن زبان سخن می‌گویند کمک می‌کند و وسیله مطمئنی است برای کمک و راهنمایی دانش‌آموزان برای استفاده از مآخذ و منابع خسارچی برای افزایش تجارب و اطلاعات. (صفحه ۱۰۸)».

پاسخهایی از این دست نمی‌تواند علت اصلی آموزش زبان در سطح دبیرستان و مدرسه باشد؛ کافی است از خود پرسیم مشاغلی که موفقیت در آنها به دانستن زبان خارجی وابسته است، به چه تعداد هستند. از این چند صد هزار دانش‌آموزان مدارس چه تعدادی از آنها احتمالاً در آینده چنین مشاغلی را بدست خواهند آورد. از این تعداد دانش‌آموز چند نفر به خارج از کشور سفر خواهند کرد و یا چند نفر با خارجی‌ان مقیم کشور در ارتباط خواهند بود؟

هدفهای آموزش زبان خارجی در مدارس راهنمایی و دبیرستانها:

در شماره نخست مطلبی در مورد نخستین جلسه درس داشتیم. در این شماره بررسی را که معمولاً در این جلسه مطرح می‌شود با بیاید طرح شود مورد بررسی قرار می‌دهیم:

چرا زبان خارجی در مدارس ما آموزش داده می‌شود؟

آگاهی از بهترین پاسخ به این پرسش از این نظر برای معلم زبان اهمیت دارد که دیر یا زود از خود او نیز این سؤال خواهد شد. به نظر آنهایی که به نحوی دست‌اندر کار آموزش زبان هستند، هیچ بررسی در حد این سؤال در کار معلم زبان، نویسنده کتاب درسی و تهیه کننده آزمون، مؤثر نیست البته مدعی نیستیم که پاسخ مناسبی به این سؤال داده نشده بلکه بر عکس در طول قرن‌ها آموزش زبان خارجی پاسخهای متعددی به این پرسش داده شده است. مشکل این است که پاسخها زیاد است و اشتباه در گزینش و رجحان دادن یکی بر دیگری، ما را فرسنگها از هدف دور خواهد کرد و موجبات صرف هزینه‌های هنگفت و اتلاف وقت دانش‌آموزان و معلمان را فراهم خواهد آورد. و چه بسا ممکن است ما را به بیراهه نیز بکشاند و همه کوشش‌ها را بی‌ثمر سازد. قصد مبالغه نداریم. چند پاسخ به این مسئله را به اختصار بیان می‌کنیم.

امروز صبح نوشته معلمی را میخواندم. پیشنهاد کرده بود که

کمک آنچه که در دانشگاه می‌آموزد توان کاربرد چنین وسیله‌ای را بدست می‌آورد و به همین جهت است که کتابهای درسی دانشگاهی و روش آموزش زبان در دانشگاه‌ها با مدارس متفاوت است.

گنجاینیدن زبان خارجی در برنامه تحصیلی دانش‌آموزان مدارس و دبیرستانها تنها به خاطر هدفهای آنی، احتمالی و کاربردی آن نیست بلکه بیشتر به علت ارزشهای تربیتی و پرورشی آن است که در نفس آموزش یک زبان خارجی وجود دارد دانش‌آموزی که به فراگیری زبان خارجی مشغول است، مشق نظم و ترتیب و آمادگی را می‌بیند. شرط موفقیت او در این است که همیشه تمرینها و تکالیف خود را به طرز مطلوبی انجام دهد و هوشیارانه در فعالیتهای کلاس شرکت داشته باشد.

آموزش زبان خارجی در شاخه‌ای از علوم که به نام و عنوان «علوم انسانی» معروفند، جای دارد. برای نگارنده دقیقاً روشن نیست که کی؟ و چگونه؟ اصطلاح علوم انسانی وارد فرهنگ ما شده است. به نظر می‌رسد این اصطلاح در اوایل این قرن و از راه ترجمه مورد استفاده قرار گرفته است. معادل آن در زبان انگلیسی Humanities است که در خود زبان انگلیسی با اصطلاح Liberal Arts تقریباً معادل می‌باشد که هر دو ریشه در نظام اجتماعی و آموزشی روم قدیم دارند.

هدف این یادداشت این اجازه را نمی‌دهد که به تفصیل در مورد علوم انسانی، صحبت شود ولی به طور خلاصه مفهوم این عبارت این می‌تواند باشد که در مقابل دیگر علوم که کمک می‌کنند تا انسان روزی روز را راحت‌تر کسب کند، شغل بهتری بدست آورد و به آسودگی امرار معاش کند. «علوم انسانی» در انسان‌سازی نقش موثر و مهمی دارد. ادعای نگارنده، مبنی بر اینکه یکی از هدفهای مهم و ارزشمند آموزش زبان خارجه در مدارس و دبیرستانهای، ارزشهای پرورشی و تربیتی آن است شاید مورد قبول خیلی‌ها نباشد به خاطر اهمیتی که این موضوع، یعنی هدفهای آموزش زبان، در کلیه مراحل جنبه‌های آموزش و برنامه‌ریزی دارد این یادداشت را به آن اختصاص دادیم. شاید سبب شود که در این مورد بیشتر فکر و بررسی شود، عده‌ای علاقمند در مقام پاسخگویی به نگارنده در آیند و کمک کنند تا زبان خارجی جای خود را در آموزش و پرورش نسل جوان، پیدا کند.

منابع

۱ - برنامه تحصیلی دوره ۳ ساله راهنمای - وزارت آموزش و پرورش نیرماه ۱۳۴۶، صفحه ۱۰۸ تا ۱۰۹ (ساج انگلیسی)

2. Rogers J., Thew x orld for sick proper, ELT Journal, vol. 36/3, 1982, PP 144-151

3. Bugos T.J. Defending the EL requirement in the Liberal Arts curriculum. Foreign Language Annals, voi 13/4 1980, pp. 301-306.

استباه شود مدعی نیستیم که این پاسخها، هدفهای آموزش زبان خارجی در مدارس ما را توجیه نمی‌کنند و با اینکه معلم حتی برای ترغیب و تشویق دانش‌آموزان خود نباید از این پاسخها استفاده کند، بلکه می‌گوئیم دلایل مهم و اصلی تری برای آموزش زبان در سطح مدرسه و دبیرستان وجود دارد و اگر نه منطقی به نظر نمی‌رسد که تنها به این امید که در آینده‌ای دور فقط چند صد نفر از این آموزش بهره گیرند، چند صد هزار نفر را با صرف هزینه‌های هنگفت آموزش داد.

آنهائی که آشنائی با تکنولوژی، فرهنگ و به طور کلی تمدن غرب را دلیل وجود زبان خارجی در برنامه تحصیلی مدارس ما می‌دانند حتماً توجه دارند که این آشنائی همانند یک تیغ دو لبه است. اگر دقت نکنیم شاید نتوانیم از این آشنائی بهره‌ای ببریم. امکان دارد به بیراهه نیز کشانده شویم.

استباه شود مدعی نیستیم که باید زبان خارجی مصنوعی و عاری از محتوای اصیل را آموزش دهیم و از این نظر هم جانبداری نمی‌کنیم که زبان خارجی را منحصراً از طریق متون ترجمه شده مذهبی و تغییر اسامی خارجی به ایرانی باید یاد داد و هر کلمه یا عبارتی را که در فرهنگ بومی و مذهبی ما وجود نداشته باشد، باید از متون درسی زدود. می‌خواهیم این نکته را توضیح دهیم که آشنائی با تکنولوژی، فرهنگ و تمدن زبان خارجی که آموزش می‌دهیم، به این منظور نیست که آنچه را خود داریم حقیر و کوچک بشماریم و آنچه را که دیگران دارند بپرسیم. باید قبول کنیم که زبان نسلها چندواژه و ساختار دستوری نیست، زبان مفهوم و پیغام دارد. طرز تفکری «متفاوت» و فرهنگی ناآشنا را به ارمغان می‌آورد. به یادآوریم آنچه را که از آموزش زبان خارجی پیش از انقلاب دیدیم، چه مراهبائی را که در پیش روی تعداد بیشماری از جوانان بوجود نیارورد و چه سرخوردگیهائی را که در پی نداشت. به دانش‌آموزان نگوئیم که جواز زندگی بهتر و شغل پردرآمد و خوب صرفاً در گرو تسلط به یک زبان خارجی است. بپذیریم که با فرهنگ و تکنولوژی از طریق زبان مادری نیز می‌توان آشنا شد. با یک نظر به کتابخانه‌های مدارس و دبیرستانها و کتابفروشیهای حتی شهرهای بزرگ می‌توان به این نتیجه رسید که دانش‌آموزان در سطح مدارس راهنمائی و دبیرستانها به طور کلی از مأخذ و منابع برای افزایش معلومات و نجارب خود استفاده نمی‌کنند و اکثراً توان انجام این کار را ندارند. پس دلایل قابل توجیه آموزش زبان خارجی در مدارس ما کدام هستند؟

در آموزش عالی، در سطح دانشگاهی، آموزش زبانهای خارجی به عنوان وسیله‌ای در راه نیل به هدفهای نظیر آنچه که در بالا اشاره شد، بیشتر قابل توجیه می‌باشد. دانشجو خود این را درک می‌کند و به

استفاده از رسائی و کبرائی صدا

کارهائی از این قبیل، اگر احتیاط‌های لازم نشود، می‌تواند به خستگی و بی‌توجهی و نهایتاً به بی‌علاقگی کلاس منتهی شود. کار که بدین مرحله رسید، دیگر ارتباطی بین معلم و کلاسش وجود نخواهد داشت. وقتی دانش‌آموز می‌بیند چیزی از کلاس عایدش نمی‌شود بکمر او دو شیوه را برمی‌گزیند. یا (الف) حالتی ناآرام پیدا می‌کند و به زمزمه کردن یا صحبت کردن با هم‌شاگردانش مشغول می‌شود و نتیجتاً آرامش کلاس را برهم می‌زند و یا (ب) سکوت کامل اختیار می‌کند. به دنیای رویاهای خود فرو می‌رود و کلاً رابطه فکری او با کلاس قطع می‌شود.

البته بی‌علاقه شدن محصلین نسبت به یادگیری زبان می‌تواند دلایل مختلفی داشته باشد لکن چیزی که در این‌جا گفتار منحصراً مورد نظر ماست عامل صدا و بیان معلم در جلب علاقه یا بی‌علاقه کردن شاگرد است. معلم تازه کار وقتی برای نخستین بار با کلاسی روبرو می‌شوند ممکن است بر اثر احساس خجالت و یا مشغول بودن بیش از حد به مطالبی که می‌خواهند تدریس کنند، طوری حرف بزنند که فقط یکی دو ردیف جلوی اطاق درس سخن آنها را بشنوند، غافل از آنکه صدایشان به انتهای اطاق نمی‌رسد. این مسائل بخصوصی در کلاسهای پرجمعیت دبیرستانهای کشور ما مورد پیدا می‌کند. نخستین فکر معلم بهنگام ورود به اطاق درس باید برقراری سکوت و جلب عنایت شاگردان به درس باشد. در انجام این مهم لحن صدا و رسائی کلام او می‌تواند کمک شایانی به او بکند. تا مطمئن نشود که تمام کلاس نوجوان کافی به او دارند، معلم نباید درس را آغاز کند اتفاقاً می‌تواند بعضی معلمان با وجود سروصدا درس را شروع می‌کنند. تصور آنکه شاگردان خجالت خواهند کشید و ساکت خواهند شد. اگرچه همیشه این شاگرد کارگر نمی‌افتد و احتمالاً معلم مجبور میشود فریاد الله اکبری بر سر کلاس بکشد (و شاید سخن تند و خشم‌آلودی هم تقدیم آنها کند)، حتی در مواردی هم که کلاس تدریجاً آرام میشود، قسراً عدّه زیادی از شاگردان آن قسمت از حرفهای معلم را که در فضای برجتهال کلاس محو شده شنیده‌اند و خطر این هست که دنباله سخنان او را در سر درک نکنند. پس بسیار مهم است که پیش از شروع درس اطمینان حاصل کنید که حواس تمام کلاس با شماست. زمانی را که صرفه می‌کنید تا توجه کامل کلاس را بخود جلب کنید «تلف شده» بحساب نیاورید. این «اتلاف وقت» را بپذیرید که به نتیجه‌اش می‌ارزد. زبیر بدین طریق از مقدار زیادی از اشتباه کاربرها، سر در گمیها و اشتباه فهمیها و بالاخره تصحیح‌های مکرر بعدی جلوگیری خواهد شد. گام

حتماً شما نیز از دوران تحصیلی خود کلاسهای را بیاد می‌آورید که چون معلمان صدای رسا و گیرائی نداشتند، در همان دقایق اول درس خسته و ملول می‌شدید و برای رهائی از این خستگی و ملالت در انتظار شنیدن زنگ دلنواز مدرسه ثانیه‌شماری می‌کردید. به شما حق می‌دهم الان هم که سالها از آن زمان گذشته، باز نمی‌توانم سخنرانیهای بکخواخت و صحنه‌هایی را که بریده بریده است و تمام کلماتش براحتی شنیده نمی‌شود، تحمل کنم.

اگر شما هم احساس مرادارید، مواظب بمانید با این من کردن و یواش حرف زدن در کلاس آن تجربه ناخوشایند برای شاگردان نکرار نشود. این تذکری است که شاید از بس پیش یا افتاده بنظر می‌رسد در کلاسهای روش تدریس زبان به شما نداده باشند، ولی حقیقت آنستکه اگر از روش تدریس خیلی چیزها بدانید و دانش زبان خارجی شما هم در حد کمال باشد اما نتوانید آنچه را می‌دانید با بیانی روشن به ذهن شاگرد خود منتقل کنید، از آنهمه دانش و آمادگی استفاده‌ای نکرده‌اید.

چنانچه بعضی از شاگردان کلاس درس شما را نهمند ممکن است آنرا حمل بر کودنی، بازیگوشی یا بی‌توجهی آنها بکنید. بهتر است در داوری شتاب نگیرید. نخست از خودتان پرسید: آیا من درس را طوری عرضه کرده‌ام که دانش‌آموزانم لااقل آنرا شنیده باشند؟ تا مطلبی به گوش محصل نرسد نمی‌توان از او توقع داشت آن مطلب را در ذهنش جای دهد. آدمی فریه شود از راه گوش جانور فریه شود از حلق و نوش «مولوی»

ادوارد سابیر می‌گوید: «زبان اساساً نظامی از علامت شنیداری است. جنبه تولیدی زبان نسبت به جنبه شنیداری آن دارای اهمیت ثانوی است. گرایش به تکلم در افراد طبیعی نخست در قلمرو صور شنیداری ذهن (auditory imagery) پای می‌گیرد و از آنجا به اعصاب کنترل‌کننده اندام‌های گویائی منتقل می‌شود».

برقراری ارتباط زبانی با دیگران در درجه اول از طریق گوش صورت می‌گیرد و لذا گوینده باید بکوشد تا پیام خود را به گوش نسنونده برساند و الا رشته ارتباط دیر یا رود پاره خواهد شد.

نکته مذکور در کلاس درس، و بخصوصی در کلاسهای آموزش زبانهای خارجی، اهمیت حیاتی پیدا می‌کند. حتی اگر از وسایل کمک آموزشی سمعی استفاده کنید باز صدا و کلامتان عمده‌ترین نقش را در برقراری ارتباط شما با دانش‌آموزان ایفاء می‌کند. اصولاً تدریس زبان خارجی در شرائط نسبتاً مصنوعی کلاس درس، مستلزم تلاش مداوم و توجه ممتد از طرف دانش‌آموز است.

نویسنده دکتر مجدالدین کیوانی

دانشگاه تربیت معلم

Language is primarily an auditory phenomenon. It must therefore be heard before it can be interpreted. It is most essential that teachers of all subjects in general, and foreign language teachers in particular, should speak so loud that all their pupils in the class can hear them without any difficulty. However, they should speak not only loud enough but pleasantly enough as well. Through clear and pleasant speech you do a great deal towards sustaining the interest and alert attention of your class. Be prepared to add a bit of artistic touch to your voice when teaching. Your pupils always enjoy a certain amount of variety in the way you speak. So, capture their invaluable attention by breaking the monotony in your voice. Avoid mumbling, munnuring and boring speech.

بهره بجوید. ملاک بهره‌جویی از این امکان، یکی رسائی و دیگری گیرائی است. صدای شما باید با اندازه کافی بلند باشد. لکن صدای بلند بکنواخت نمی‌تواند برای مدتی طولانی، اطفال گریز را در مکتب شما هوشیار و شاداب نگه دارد. پس در آهنگ صدای خود گهگاه تنوع بیافرینید تا گیرائی پیدا کند. در بسیاری موارد باین آوردن صدا همان اندازه «گوشگیر» و جالب است که بالا بردن آن (گجانستن مقداری فرار و تشبیب در لحن گفتار کلاس را می‌تواند از کسالت نجات دهد. «آری، انوبان تهران - قم سریع و راحت است لیکن هنوز نیمساعتی در این جاده نرانده‌اید که حوصله‌تان سر می‌رود و بیش خود فکر می‌کنید که جاده پرفراز و نشیب تهران - چالوس لطفش بیشتر است»

منابع و یادداشتها

۱ - یکی از کاستهای برنامه‌های آموزشی کشور ما (از دبستان گرفته تا دانشگاه) که هیچ موقع هیچکس به فکر رفع آن نیفتاده است. غفلت کامل آن از فن بیان بوده است. به کودکان مصوم این کشور هیچگاه نمی‌گوئیم که چگونه باید سخن گفت، رسائی در کلام بیست و برای جلب عنایت دیگران و احقاق حق از چه شگردهای زبانی باید استفاده کرد. گروهی از همین کودکان دیرور، امروز به مراکز تربیت معلم می‌آیند تا برای شغل معلمی آماده شوند. در این مراکز هم به آنها نمی‌گوئیم چگونه باید حرف زد. اغلب این دانشجویان امروز و معلمان فردا آنقدر در کلاس درس «ضعالنی» و زبان بسته‌اند که حتی الامکان از سخن گفتن تن می‌زنند. و اگر هم مجبور به حرف زدن شوند غالباً فقط به من پس کسری می‌گذرانند. متأسفانه کلاسهای روش تدریس و از آنجمله آموزش زبانهای خارجی هم آنقدر ایبائنه است از مطالب دهان پر کن نظری و دور از دسترس که کمتر جایی برای یادآل «آداب حرف زدن» می‌ماند. در برنامه‌های آموزش ضمن خدمت وزارت آموزش و پرورش نیز از قرار معلوم عنایتی به این مهم، ولی بدیهی فرض شده، نمی‌شود.

2. Sapir, E., Language, Harvest Books, PP. 17 - 18.
3. Wilson, John, The Use of the Voice in Teaching, ELT, XIX, 3, 1965
4. Tibbitts, E.L. Speaking out in English: Aspects of speech Training, ELT, XIX, 3, 1965.

می‌شود که معلم به دلایلی از نقطه‌ای به نقطه دیگر کلاس حرکت می‌کند. این کار ضمن اینکه لازم و مطلوب است، می‌تواند اشکالاتی از لحاظ ارتباط معلم با تمام کلاس بوجود آورد. معلم باید متوجه باشد که در این جایگاهی ممکن است توجه شاگردان مقداری منحرف شود و لذا باید پس از جایجا شدن، اطمینان حاصل کند که توجه کلاس همچنان با اوست.

اینکه می‌گوئیم معلم باید با چنان رسائی در کلاس حرف بزند که تمام شاگردان کلام او را بر احوالی بشنوند بدین معنا نیست که در کلاس فریاد بکنند. فریاد زدن هم اثر نامطلوبی بر شاگردان خود او دارد و هم مزاحم کلاسهای خواهد شد که در جنب یا مقابل کلاس او قرار دارند. کلام رسائی واضح با فریاد گوشخراش بی‌جهت تفاوت دارد. در کلاس زبان خارجی، معلم باید کلمات را با چنان صراحتی تلفظ کند که دانش‌آموز کل کلمات را بگیرد و نه بخشی از آنها را. معمولاً بهنگام حرف زدن با سرعت طبیعی و در شرایط طبیعی، همانگونه که به باره‌ای از هجاهای کلام و به قسمتهایی از آهنگ جمله (به دلیل اهمیت نکته مورد نظر) برجستگی بیشتری داده می‌شود. بخشی از قسمتهای جمله ضعیفتر تلفظ می‌شود. بعضی از افراد حتی بخشهایی از جملات خود را با اصطلاح «چوبیده» ادا می‌کنند. مخصوصاً، گرایش کلی به این است که اواخر کلمات تقریباً از تلفظ شخص حذف می‌شود. این شیوه سخن گفتن در بیرون از کلاس طبیعی و قابل قبول است ولی در کلاس تدریس زبانهای خارجی - بخصوص در سطوح مقدماتی - باید از آن اجتناب شود. لازم است که کلمات و جملات با احتیاط بیشتر و - در جاهاتی حتی - با سرعتی کمتر از سرعت گفتگوهای معمولی ادا گردد. البته منظور این نیست که آنقدر شمرده و بانائی حرف بزنید که تلفظتان غیر عادی و، احياناً، مسخره جلوه کند. مسلماً باید از مکتهای نامعمول، تلفظ کلمات بصورت واحدهای متمایز از هم اجتناب نمود. بطور خلاصه، صدا و لحن کلام وسیله بسیار مؤثری است در اختیار شما معلم زبان سمی کنید از این امکان حداکثر و بطرز مؤثر

ارزشیابی

دکتر طبیب حسینی
مجتمع دانشگاهی ادبیات و علوم انسانی

در شماره پیش پیرامون شرایط کیفی آزمون آغاز سخن کردیم و بدانجا رسیدیم که هر آزمون باید از دو کیفیت پایایی و روایی برخوردار باشد. در بحث حاضر به شرح و بسط کیفیت پایایی میپردازیم:

This article continues the discussion on Evaluation which began in the first issue of Roshd. Two of the basic principles of testing namely, reliability and validity, have been defined and illustrated by examples. There are also some suggestions to decide the degree of reliability of test.

پایایی (Reliability)

گفته‌ای انتخاب کند که آزمون دهنده نتواند به آنها پاسخ درست دهد. در حالیکه مطالب مورد آزمون را می‌داند. مانند:

"There was a lot of noise in that building through out the night." means that there was noise.....

- a. since last night
- b. before last night
- c. all during last night
- d. in the middle of last night

این عامل را میتوان با انتخاب آزمونهایی که ارزش آنها از پیش تعیین شده (Standardized test) و وابسته به معیارهای شخصی نیست برطرف کرد.

همچنین اگر آزمون دهندگان با ترکیب آزمونی که به آنها داده می‌شود سابقه آشنایی نداشته باشند، ممکن است غیر واقعی به پرسشها پاسخ دهند. مثلاً اگر آزمون دهندگان با نحوه آزمون پاسخ گزینی

از چنانچه پاسخهای افرادی که آزمون معینی را میگذرانند فقط از پرسشهای آن آزمون متأثر باشد و نه عوامل دیگر، می‌گوییم آزمون از درجه بالایی از پایایی برخوردار است. عواملی که افراد ممکن است از آنها متأثر شوند و از این رو از درجه پایایی آزمون کاسته شود بر دو گونه‌اند: عوامل خارجی و عوامل داخلی. عوامل خارجی عبارتند از شخص آزمون گیرنده و ترکیب آزمون. معلم (شخص آزمون گیرنده) ممکن است یا توجه به (صورت آزمون) و یا سلیقه شخصی خود از راهی به پاسخ آزمون بدهد که با ارزش معلم دیگر تفاوت داشته باشد. مثلاً اگر چند نفر معلم بخواهند به یک انشاء و با یک جمله ترجمه شده ارزش دهند معیارها و سلیقه‌های شخصی آنها می‌تواند در میزان ارزشهاشان دخالت کند و به اصطلاح، ارزشها، شخصی (Subjective) شود نه عینی (Objective). یا اینکه معلم ممکن است پرسشها را به

(Multiple Choice) آشنا نباشند ممکن است مطالبی را که از آنها آزمون میشود بدانند، اما نتوانند پاسخ‌های درست را انتخاب کنند. این عامل میتواند با توضیحات کافی که آزمون گیرنده در باره آزمون میدهد و ترکیب پرسشها را صریحاً و دقیقاً روشن میسازد، بر طرف شود. پاسخ معلم به چند فقره از پرسشها بمنظور واضح شدن ترکیب آزمون نیز میتواند این مشکل را حل کند. مثلاً

Directions: Each problem in this test represent a brief conversation between two persons. In each of the conversations, one or more words have been omitted. Four words or phrases, marked (A), (B), (C), and (D), appear beneath each problem. You are to choose the one word or phrase that a native English speaker would use to complete the conversation.

Look at example I

Example I: "How old is George?"

"He is two years younger than his brother Paul."

- (A) that
- (B) of
- (C) as
- (D) than

In English we would say: "He is two years younger than his brother Paul." Therefore, if this problem were in the test, you would mark choice (D).

Now Look at example II

Example II "Have you finished the report for Mr. Jones?"

- "Yes, I _____ this morning."
- (A) gave him it to
  - (B) gave it to him
  - (C) to him gave it
  - (D) gave to him it

The native speaker would choose choice (B). "Yes, I gave it to him this morning," is the best way to complete this conversation. If this problem were in the test, you would mark choice (B).

تشخیص و بر طرف سازی عوامل داخلی بسادگی عوامل خارجی نیست و طرق زیر برای این منظور بکار می‌رود:

الف - تعیین پایایی از طریق میزان ثبات

چنانچه آزمونی دو بار به گروهی داده شود و نتیجه هر دو مرحله برابر باشد، می‌گوییم که آزمون از ثبات برخوردار است؛ به سخن دیگر اگر معداری پرسش با فاصله مثلاً ده روز به یک گروه داده شود و افراد این گروه هر یک از پرسشها را در هر دو بار با غلط پاسخ داده باشند یا درست، می‌گوییم که کلبه پرسشها از پایایی ثبات برخوردارند البته چنین امری ندرت میتواند رخ دهد یعنی همه افراد گروه در هر دو مرحله به هر یک از پرسشها یا درست و یا غلط پاسخ دهند. ولذا رسیدن به پایایی صد درصد بسیار نادر است. از اینرو چنانچه نتایج دو

آزمون و یا دو گروه تقریباً نزدیک هم باشند، می‌گوییم که آزمون از «پایایی ثبات» بالایی برخوردار است.

ب - تعیین پایایی از طریق میزان برابری

چنانچه دو آزمون به گروهی داده شود و نتیجه هر دو آزمون یکسان باشد می‌گوییم که این دو آزمون با هم برابرند و از پایایی بر اساس برابری برخوردارند. شیوه اجرای این امر میتواند به سه طریق زیر باشد:

۱ - دو آزمون هم شکل - دو آزمون تهیه می‌کنیم که هر یک شامل بیست فقره پرسش است به طوریکه هر یک از بیست پرسش آزمون اول با یکی از بیست پرسش آزمون دوم شبیه و هم ارزش باشد. مثلاً در آزمون اول یکی از بیست پرسش بدینگونه است.

"Would you mind _____ the window please?"

- (A) to close the window
- (B) closing the window
- (C) close the window
- (D) to the window closing

و در آزمون دوم یکی از بیست پرسش چنین است.

"Would you mind _____ on the desk please?"

- (A) to put them
- (B) putting them
- (C) put them
- (D) putting to them.

و در آزمون دوم یکی از بیست پرسش چنین است.

هر دو آزمون را یک گروه واحد می‌گذرانند. آنگاه با مطابقت (Correlation) نتایج آنها به درجه پایایی دو آزمون پی می‌بریم. بدین ترتیب که هر چه نتیجه‌ها بهم نزدیکتر باشند می‌گوییم آزمونها از درجه پایایی بالاتری برخوردارند.

۲ - نیم آزمون - چنانچه آزمونی شامل مثلاً یکصد پرسش باشد، آن را به دو نیم تقسیم می‌کنیم و دو مجموعه پنجاه پرسشی بدست می‌آوریم. معمول آنست که گروه پرسشهای فرد از گروه پرسشهای زوج جدا می‌شود و به صورت دو نیم آزمون درمی‌آید. آنگاه نتیجه دو نیم آزمون را مطابق مبهم این شیوه ظاهراً ما شیوه شماره ۱ بالا تفاوتی ندارد. اما باید توجه داشت که در این شیوه به هم ارزش بودن پرسشها در دو نیم آزمون توجه نمیشود.

۳ - تخمین اختلاف - در این شیوه، آزمون را سه مرتبه امتحان ممکن «بار» آزمون تقسیم می‌کنیم. آنگاه میانگین نتیجه‌های باره آزمونها را محاسبه و مطابقت کرده، چنانچه نتیجه‌ها بهم نزدیک باشند می‌گوییم آزمون از پایایی برخوردار است. مثلاً آزمونی که شامل یکصد فقره پرسش است می‌تواند به پنج باره آزمون بیست پرسشی تقسیم گردد.

بیروان مکتب دستور سنتی بر این اعتقادند که زبان از عناصر جدا و مجزا از یکدیگر مانند: اسم، فعل، صفت، قید و غیره بوجود می‌آید و باین برای توصیف زبان بساید این عناصر را از نظر «ساخت» و «معنا» به خوبی شناخت و دقیقاً بر بنیان همین فرض است که اصول تجزیه و ترکیب به معنی شناخت مقولات دستوری و سفتش آنها در غالب سخن از اساسی‌ترین اختصاصات این مکتب به شمار می‌آید.

مخلاف دستور سنتی دستور ساختاری مقوله‌های زبان را نه بصورت عناصری جدا و ناپیوسته بلکه با توجه به الگوهای نحوی (Syntactic Patterns) در نظر می‌گیرد.

مکتب‌های دستور سنتی و دستور ساختاری عموماً جمله‌ها را با در نظر گرفتن ساخت مادی یا ظاهری آنها تحلیل می‌نمایند ولی بیروان مکتب گنتاری از این ساخت رونمایی زبان یا فراتر می‌گذارند و برای هر جمله دو ساخت در نظر می‌گیرند که یکی ژرف ساخت (Deep Structure) و دیگری رو ساخت (Surface Structure) نام دارد. مکتب گنتاری بر بنیان این فرض فرار گرفته که گوینده هر زمان یک ساخت معنایی یعنی آنچه قصد دارد به شنونده انتقال دهد در ذهن می‌آورد و آنگاه گنتاری با روی این ساخت ذهنی اعمال می‌کند و سپس آنرا به لفظ درمی‌آورد. مثلاً جمله:

(1) The man who likes balloons came form Calcutta.

یک پدیده روساختنی است که از دو جمله ذهنی یا زیربنایی زیر تولید شده است:

(2) The man came form Calcutta.

(3) The man likes balloons.

هنگامی که می‌خواهیم این دو جمله ژرف ساختی را با هم ترکیب کنیم فاعل جمله دوم یعنی The man را که با فاعل جمله اول تشابه لفظی و معنایی دارد حذف می‌کنیم و به بیانی دقیق‌تر: تأویل «حذف سه قمرینه» روی آن اعمال می‌کنیم و آنرا به ضمیر موصولی تبدیل می‌نماییم. در مرحله بعد جمله دوم به صورت بند وابسته موصولی بعد از فاعل جمله اول می‌آید و فعل جمله اول هم در جایگاه آخر قرار می‌گیرد. تحلیل این جمله را می‌توان در نمودار زیر نشان داد.

(4) The man who likes balloons came form Calcutta.

گنتار حذف سه قمرینه

The man came from Calcutta. The man Likes balloons.

با توجه به مطالبی که ارائه گردید می‌توان گفت هدف اساسی هر سه دستور علمی این است که ساخت داخلی و ترکیب عناصر ربانی را توصیف نمایند تا این تفاوت که هر کدام فرض خاصی در باره زبان و

ماهیت آن دارند و در نتیجه توصف‌ها و توصیه‌های متفاوتی هم عرضه می‌کنند.

دستور آموزشی به دستوری گفته می‌شود که به کمک تعاریف، نمودارها، جدولها، تمرینها و طرحهای مناسب توصیف غیرنکتیکی و بسیار ساده‌ای از قواعد ناظر بر زبان ارائه نماید (بگونه‌ای که فراگیرندگان آن زبان بتوانند تسلط کامل بر قواعد و از همه مهمتر بر کاربرد آنها پیدا کنند. از مقایسه این تعریف با تعریف دستور علمی آشکار می‌شود که این دو دستور در یک هدف اساسی مشترکند و آن توصیف و تبیین قواعد زبان است. ولی دستور آموزشی چند ویژگی خاص خود را نیز دارد که در زیر بدانها اشاره می‌شود:

الف - چنانکه در بخشی از تعریف آمده است، دستور آموزشی وظیفه دارد قواعد زبان را به طریق بسیار ساده و غیرنکتیکی مطرح نماید. و تا آنجا که امکان دارد از اصطلاحات فنی که خاص هر مکتب دستوری است، احتراز نماید:

ب - تسلط و اشراف بر قواعد زبان و به ویژه کاربرد آنها در زبان گفتار و نوشتار از اساسی‌ترین هدف دستور آموزشی محسوب می‌گردد.

ج - دستور آموزشی وظیفه دارد با ارائه تعاریف و فراهم آوردن نمودارها، جدولها، تمرینها و طرحهای مناسب دیگر اصول و کاربرد قواعد زبان را روشن نماید.

بدیهی است که برای انجام تغییرات ضروری در دستور علمی و تبدیل آن به دستور آموزشی باید فرآیندی را در نظر گرفت و طبق اصول خاصی از آن پیروی نمود. در مرحله اول، ضرورت دارد که با رعایت اصل «تناسب» ارزیابی دستورهای علمی بپردازیم منظور از اصل تناسب این است که تشخیص دهیم کدام یک از دستورهای علمی برای آموزش زبان خارجی با توجه به اهدافی که مؤسسات آموزشی ما دنبال می‌کنند تناسب دارد. در رعایت این اصل لازم است به دستورهای نوین و به ویژه دستورهایی که کاربرد قواعد و تفاوت‌های سیکی آنها را توضیح داده‌اند، مراجعه نمود. با در نظر گرفتن پژوهشهای گسترده‌ای که طی سالهای اخیر در قلمرو زبان‌شناسی و تدریس زبان خارجی به عمل آمده است، دیگر جایز نیست که دستورهای کهنه سنتی و با ساختگرایی را مبنای تألیف دستورهای آموزشی قرار دهیم. چه بسا جمله‌هایی که ساخت مشابه دارند، ولی معنای آنها متفاوت است. و این گونه ظرافتهای زبانی باید برای فراگیرندگان زبان خارجی روشن گردد تا بتوانند (Competence) و ژرف‌اندیشی آنها در زبان تقویت گردد. به مثالهای زیر توجه نمایید.

(5) I like amusing stories.

(6) I like raising flowers.

(7) I like entertaining guests.

چنانچه بخواهیم به شاگردان خود بیاموزیم که در زبان انگلیسی فعل بعد از Like یا علامت ing آورده می‌شود، امکان دارد کاربرد این قاعده ترکیبات متفاوتی به وجود آورد که شناخت ساخت دروسی و تقابلهای معنایی آنها، مانند مثالهای بالا، برای فراگیرندگان ضرورت پیدا کند. فرض کنید که از شاگردان خود بخواهیم حرف تعریف The را در جمله‌های بالا وارد کنند. آیا دستور آموزشی این قدرت و توانایی را در آنها ایجاد کرده است که ترکیبات درستی بسازند و بگویند:

- (8) the amusing stories
- (9) raising the flowers
- (10) entertaining the guests or the entertaining guests

دبیران زبان انگلیسی اغلب there is و there are را به این شیوه تدریس می‌کنند که می‌گویند این دو ترکیب برای «بیان وجود» به کار می‌رود، مانند:

- (11) There is an apple in the basket.
- (12) There are two books on the table.

ولی در هنگام تمرین مشاهده شده است که شاگردان می‌گویند:

- (13) *An apple is in the basket.
- (14) *Two books are on the table.

در بسیاری از موارد دبیران تعجب می‌کنند که چرا بعد از آن همه توضیح، تمرین، و تکرار بازچنین جمله‌های نادرستی ساخته می‌شود. پژوهشهای نوین در دستور زبان انگلیسی نشان می‌دهد که جمله‌های شماره (13) و (14) در واقع، جمله‌های زیربنایی یا ژرف ساختی هستند. و گویندگان انگلیسی زبان واژه there را در رو ساخت به آنها می‌افزاید و به تلفظ درمی‌آورد. (البته تعبیر دیگری هم که صورت می‌گیرد این است که فعل جمله بلافاصله بعد از there آورده می‌شود.) بدین ترتیب، زبان‌شناسان قاعده‌ای زیر عنوان افسرایش (There-insertion rule) در دستور زبان انگلیسی کشف نموده‌اند. به نظر می‌آید که ما سیر در هنگام تدریس باید همین راه را دنبال کنیم. یعنی جمله‌های زیربنایی مانند شماره (13) و (14) را به شاگردان خود بدهیم و از آنها بخواهیم واژه there را به آنها بیفزایند تا کمتر دچار اشتباه شوند. (به طور کلی، تا آنجا که مقدور است باید در تألیف دستورهای آموزشی از منابعی سود بجوییم که شیوه اشتقاق جمله‌های رو ساختی را توسط گنتارهای متفاوت از ژرف ساخت نشان می‌دهند. این نوع تشریحات دقیقاً با «منهوم» واقعیت ذهنی زبان یعنی آنچه در ذهن گویندگان زبان می‌گذرد، تطبیق می‌کند.

بعد از انتخاب دستور (های) علمی متناسب به منظور تألیف دستور آموزشی، باید «اصل کلیات دستوری» را مد نظر قرار دهیم. منظور از این اصل آن است که بدانیم چه نکات لازم دستوری را در کتابهای آموزشی خود بگنجانیم تا شاگردان بعد از تمام کردن دوره

آموزشی با یک رشته کتابهای درسی، شمای نسبتاً کاملی از قواعد آن زبان و به ویژه کاربرد صحیح آنها کسب کرده باشند) نزدیکی نیست که انتخاب قواعد دستوری با عوامل بسیار زیادی، مانند: اهداف آموزشی، سطح آگاهی شاگردان، نوع فعالیت‌های آموزشی، و غیره ارتباط پیدا می‌کند. ولی (رهنمود کلی این است که مبنای انتخاب در این مرحله باید قواعد زبان معیار (Standard Language) باشد و از گنجاندن قواعد پیچیده و بحث‌انگیز، و یا مطالبی که بسامد کمتری دارد و مربوط به گونه‌های متفاوت یک زبان و با اختلاف در گویشهای داخلی آن می‌شود، پرهیز نمود) برای نمونه مؤلفین کتاب A. Grammar of Contemporary English علاوه بر پرسشهای ضمیمه (Tag questions) که طبق قاعده معینی ساخته می‌شوند (بدین ترتیب که اگر جمله اول مثبت باشد پرسش ضمیمه به صورت منفی درمی‌آید و بالعکس) دو نوع پرسش ضمیمه دیگری را نیز نقل کرده‌اند که به اعتقاد آنها کاربرد کمتری از دو نوع اول دارد. در این پرسشها جمله اول و پرسش ضمیمه هر دو می‌توانند به صورت مثبت یا منفی درآیند، مانند:

- (15) So he likes his job, does he?
- (16) So he doesn't like his job, doesn't he?

همان طور که مؤلفین این دستور هم یادآور شده‌اند، این نوع پرسشها چندان متداول نیستند و با اعتقاد ما هم نباید در دستورهای آموزشی گنجانده شوند.

(در مرحله سوم، بعضی بعد از انتخاب مآخذ دستور علمی و استخراج کلیات دستوری، به «اصل تهیدات آموزشی» می‌پردازیم. منظور از این اصل آن است که دستورهای آموزشی وظیفه دارند با ارائه تعاریف صریح و روشن، ترمیم، نمودارها، اشکال و جداول مناسب، و فراهم آوردن نوارها، فیلمها، و دیگر وسایل کمک آموزشی در توصیف قواعد زبان مورد نظر و کاربرد صحیح آنها از چنین منابعی حداکثر استفاده را بنمایانند. این جنبه یکی از اختصاصات دستور آموزشی است که به کلی آن را از دستور علمی متمایز می‌سازد، و بدون تردید موفقیت دستور آموزشی هم در انجام رسالت خود بستگی کامل به همین جنبه خاص دارد. دستورهای علمی غالباً برای خود اهل زبان نگاشته می‌شود، و آنها بر شمس زبانی (Intuition) و توانش لازم را برای درک آن دارند. مشکل عمده در این رهگذر، آموزش قواعد به کسانی است که اهل زبان به شمار نمی‌آیند، و برای ایجاد توانش لازم در آنها باید انواع تهیدات آموزشی را به کار برد، به عنوان نمونه نموداری از کتاب Practice Your English را که برای تدریس حروف اضافه استفاده شده است و تقارنهای موجود میان این حروف را به خوبی نشان می‌دهد، در اینجا می‌آوریم:

کند و با استفاده از قواعد و واژگان زبان هر چه را که می‌خواهد بگوید بصورت خلق الماعه^۱ تولید نماید. لذا گفته‌ها و جمله‌های او در هر موفقیت نازه بطور بدیع و جدید خلق می‌گردند و سهیج رو تکرار جمله‌های از پیش گفته شده یا شنیده شده نمی‌باشد.

این گونه کاربرد زبان را کاربرد خلاقه و آزادی می‌نامند و حداقل مهارت نیست که انتظار می‌رود تا پایان هر برنامه آموزشی زبان در زبان آموز بوجود آید. اگر چنین مهارتی کسب نگردد و زبان آموز از حد جمله‌های حفظی و تکراری فراتر نرود، زبانی را یاد نگرفته و یادگیری به مرحله واقعی نرسیده است.

اگر بگوئیم اکثر زبان آموزان ما، در نتیجه روشهای تدریس سنتی و مرسوم در مدارس راهنمایی و دبیرستان حتی از ابتدائی ترین فرصت‌های کاربردی زبان محروم می‌مانند، سختی بگراف نگفته‌ایم. به جرأت می‌توان ادعا کرد که در اکثر مدارس دانش آموزان حتی رفتارهای مکالمیکی و تقلیدی را نیز کسب نمی‌کنند و این فیل زبان آموختگان (با به سخن دقیقتر، زبان نیاموختگان) حتی برای رفع نیاز از بیان یک جمله پرسشی ساده به زبان خارجی عاجزند، حال آنکه از نکات دستوری اطلاعات وسیعی دارند و بطور کثبی می‌توانند از عهده مجهول کردن، به نقل قول غیر مستقیم تبدیل کردن یا نوشتن انواع جمله شرطی برآید. علت این ناتوانی‌ها اینست که معلمین زبان تدریس خود را با «کاربرد» زبان همراه نمی‌سازند و مهارت‌های مکالمیکی و تقلیدی را به اندازه کافی یا اصلاً در دانش آموزان ایجاد نمی‌کنند. در تائی تمام کارهای آموزشی زبان خارجه را به زبان مادری دانش آموز

انجام می‌دهد. چه در تدریس دستور و چه در ترجمه متون کتاب برای درک مفهوم. گویی کاربرد زبان انگلیسی در کلاس زبان هیچ جانی ندارد و به مثابه درس فیزیک است که فقط باید در باره موضوع آن زبان فارسی بحث کرد. درین صورت چگونه می‌توان انتظار داشت که زبان آموز زبان خارجی را به صورت یک مهارت عملی فراگیرد؟

اکنون بار دیگر به موضوع «کاربرد خلاقه» زبان سازی گردیم و اینکه اگر زبان آموز فرضاً از عادت‌های زبانی تقلیدی و تکراری برخوردار شده باشد و این مرحله را با موفقیت پشت سر گذاشته باشد، چگونه می‌توانیم او را به سوی کاربرد خلاقه زبان هدایت کنیم. برای نبل به این هدف، نخست باید از یک انگیزش قوی استفاده نمود. بهترین انگیزش، «انگیزش ابزاری»^۲ است و آن موقعی عمل می‌کند که دانش آموز نیاز آتی به کاربرد زبان هدف پیدا می‌کند و برای رفع این نیاز مجبور به استفاده و کاربرد زبان خارجی می‌گردد. برای این کار لازم است که معلم زبان کاربرد زبان مادری را در کلاس به حداقل برساند و تنها در موارد بسیار نادر و ضروری و برای بیان برخی اصطلاحات یا توضیح برخی ساختهای پیچیده دستوری، آن را بکار

گیرد. و کاری کند که زبان خارجی را هم ابزار آموزش و هم هدف آموزش قرار دهد. در چنین شرایطی است که دانش آموز خواه ساخواه خود را نیازمند به کاربرد زبان هدف می‌بیند و بر اساس آن می‌کوشد تا آن را بکار گیرد. در این مرحله تمرینات کنترل شده^۳ برای او می‌تواند کمک بسیار مؤثری باشد اما می‌توان رفته رفته عناصر کنترل کننده تمرینها را تقلیل داد تا در آنها حبه خلاقه و تولیدی افزایش یابد.

تمرینهای چند گزینه‌ای، تکمیلی، تأویلی، جایگزینی^۴ و جانشینی^۵ همگی تمرینهای راهنمایی شده یا کنترل شده‌ای هستند که هر کدام (بجز تمرین چند گزینه‌ای) می‌توانند جنبه‌هایی از اشاء و خلاقیت دانشه باشند بشرطی که همگی بطور شفاهی، سریع و بدون نگاه کردن به کتاب در کلاس تمرین شوند و تنها پس از اینکه زبان آموزان بر کاربرد عملی و شفاهی آنها تسلط بافتند از آنان خواسته شود که به عنوان تکلیف کتبی آنها را در خانه و بطور انفرادی نیز انجام دهند تا مهارت گفتاری خود را به شکل نوشتار منتقل سازند.

در مراحل پیشرفته‌تر می‌توان از دانش آموزان خواست که خلاصه درس کتاب را برای کلاس به زبان خارجی بیان کنند، یا داستانی شبیه یا مربوط به درس را تعریف نمایند یا راجع به موضوع تعیین شده و مورد علاقه خود سخنرانی کوباهی ایراد نمایند، و یا در بحث آزاد که در کلاس ترتیب داده می‌شود و موضوع آن قبلاً معلوم شده شرکت جویند. تمام این گونه فعالیت‌های کلاس دارای جنبه کاربردی قوی است و می‌تواند در رساندن دانش آموز به کاربرد عملی و خلاقه زبان کمک مؤثری بنماید.

هدف نهائی از یک دوره آموزشی زبان خارجی اینست که زبان آموز دست که به همان مهارتی دست یابد که کودک ۶-۵ ساله در زبان مادری خود کسب می‌کند. کودک شش ساله بر زبان مادری خود آقدر تسلط می‌یابد که می‌تواند از آن برای برقراری ارتباط با اطرافیان و رفع نیازهای آتی خویش استفاده مؤثر بنماید. اما برآستی کودک چگونه بر این حد از مهارت زبان دست می‌یابد؟ بی‌مناسبت نیست که در این مورد نظر ویلکینز Wilkins را که یکی از صاحبمظران آموزش زبان خارجی است ملاحظه کنیم:

در فراگیری زبان مادری... هیچ تمایزی بین فعالیت‌های کاربردی زبان و فعالیت‌های یادگیری زبان وجود ندارد. چه تمام کوششهای زبان آموزی کودک عین کاربرد زبان است، یعنی کودک در جریان کاربرد زبان، عمل فراگیری را هم انجام می‌دهد. (۱۹۷۴ ص ۸۲)

ویلکینز معتقد است برای اینکه بتوانیم کار زبان آموزی را بطور مؤثر و موفقیت آمیز با انجام برسانیم، حتی الامکان باید شرایط یادگیری را به شرایط کاربرد زبان نزدیک سازیم. این عقیده مهمترین خط مشی بقید در صفحه ۳۱

دستور علمی

و

دستور آموزشی

دکتر ابوالقاسم سهیلی
دانشگاه تربیت معلم

A central question in the application of Linguistics to the teaching of foreign languages involves the conversion of a scientific grammar into a pedagogical grammar. In this article an attempt has been made to make a clear distinction between a scientific grammar and a pedagogical grammar. The former presents a systematic account of the linguistic knowledge, of as competence, based on a formal theory of language, whereas the latter is primarily concerned to provide an informal framework of definition, diagrams, exercises and rules which may help a learner to acquire knowledge of a language and fluency in its use. The conversion of scientific grammars into practical teaching materials may take place at three different stages. At the first stage we evaluate scientific grammars according to their own theoretical assumptions. At the second stage we draw up an outline of the grammatical points we intend to teach in a course. At the third stage we construct suitable exercises, diagrams and explanations which constitute our textbook.

بررسی می‌کیم.

دستور زبان علمی به دستوری اطلاق می‌گردد که قواعد ناظر بر زبان مورد نظر را بر اساس مکتب خاصی توصیف و تبیین نماید، و ساخت درونی و معنایی هر جمله را معین کند. در هر مکتب دستور فرضها و اختصاصات ویژه‌ای برای زبان در نظر گرفته می‌شود که در واقع شالوده آن مکتب را تشکیل می‌دهد. از آغاز تفکرات فلسفی اندیشمندان یونان در باره زبان تا عصر حاضر مکانیسم دستوری بسیاری ظهور کرده‌اند که از آن جمله می‌توان دستور سنتی Traditional Grammar دستور ساختاری (Structural Grammar) دستور حالت Case Grammar و دستور گشاری

اغلب در محافل زیاتشناسی و مجامع آموزش زبان خارجی این پرسش مطرح می‌شود که تفاوت اساسی میان توصیف نکات دستوری، بدانسان که در کتابهای خاص دستور زبان ارائه می‌شود و کتابهای درسی که به منظور آموزش آن نکات دستوری تألیف گردید چیست؟ آیا این دو نوع دستور یکسان هستند و یا تفاوتی دارند؟ چه معیارهایی در انتخاب مطالب دستوری کتابهای درسی مدنظر قرار می‌گیرد، و نهایتاً در انتقال نکات دستوری به کتابهای درسی چه تعدیلهایی صورت می‌گیرد و فرآیند این انتقال چگونه است؟

پیش از پرداختن به موضوع اصلی، نخست تعریفی از دستورهای علمی و آموزشی به دست می‌دهیم، و آنگاه تفاوت‌های آنها را

اهمیت کاربرد

زبان خارجی

در یادگیری آن

نوشته دکتر حسین دوقی

دانشگاه تربیت معلم

تلاش و جدیت همراه گردد، بی اثر می‌ماند. از این دو، در این نوشته بحث ما بیشتر بر امون کیفیت کار برد زبان و نحوه اجرای آن در کار تدریس زبان دور می‌زند. ضمناً روی سخن ما با مسریان زبان در دوره‌های راهمائی و دبیرستان می‌باشد.

بنا بر نظریه پیازه، یادگیری نتیجه تأثیرات متقابل فرد با محیط او است که در اثر گذشت زمان (و همراه با رشد فرد) گسترش و تکامل می‌یابد. این نظریه کلی در مورد یادگیری زبان و در رابطه با فعالیت‌های محصل در محیط یادگیری (کلاس) نیز بخوبی مصداق پیدا می‌کند. این نوع تأثیرات همان چیز است که با اجرای تمرینات متناسب و وا داشتن زبان آموز به کار برد زبان، حاصل می‌شود.

کار برد زبان در خلال دوران زبان آموزی به دو شکل متمایز بروز می‌کند. نخستین گونه آن کاربردی از زبان است که مآلاً در زبان آموز «عادات زبانی» نوینی را ایجاد می‌کند. این گونه کاربرد بیشتر جنبه مکانیکی و طوطی وار دارد چرا که با شیوه تقلید و حفظ کردن شروع می‌شود و سرانجام به عادت «بار گوئی و تکرار» می‌انجامد. با این وجود، عادت تکرار و بار گوئی در نخستین مرحله یادگیری زبان، عادت ضروری و پیش نیاز هر نوع یادگیری پیشرفته و کاربرد خلافت زبان خارجی است.

This article argues - with some justifications - the importance of teaching through maximizing the use of the target language by the learners and minimizing the use of the mother tongue (as a means of instruction) by the teacher.

The teaching of reading is strongly prescribed to be preceded by the aural - oral practices and to precede any writing assignment.

اکنون بینیم این نوع کاربرد ابتدائی و ضروری زبان را - با توجه به کتابهای درسی دوره‌های راهمائی و دبیرستانی - به چه نحو باید در کلاس اجرا نمود تا نهایتاً آمادگی لازم برای کاربرد خلافت زبان در دانش آموز بوجود آید.

بطور کلی هیچ درسی را نباید ابتدا به ساکن از روی کتاب خوانده و به زبان مادری ترجمه نمود. بلکه روش اصولی اینست که ابتدا بطور شفاهی و به شیوه شنیداری - گفتاری^۱ با زبان آموز تمرین کرد تا باز گوئی تمام درس بطور روان برای زبان آموز عادت شود. بدین منظور معلم زبان معمولاً دو دسته یاد گونه تمرین متمایز و متوالی را با دانش آموزان کلاس اجرا می‌نماید. نخست، تمرین به اصطلاح «گوش دادن» است، که معلم با دادن دستور العمل **Only Listen!** آن را شروع می‌کند. هدف از این تمرین «تعلیم گوش»^۲ یا به تعبیر بهتر آموزش

در کلاسی که زبان خارجی بطور اصولی تدریس می‌شود، معمولاً سه نوع فرآیند عمده فراخور یکدیگر جریان می‌یابد که عبارتند از «تدریس»، «کاربرد» و «یادگیری» زبان. هدف تدریس زبان و کار برد آن مستلزم فعالیتهای نظام و تلاش بی‌گیر از سوی معلم زبان و دانش آموزان است اما «یادگیری» فرآیند است که بطور انفعالی و در نتیجه تدریس کار آمد و کار برد کافی زبان در محصلین به ثمر می‌رسد. به سخن دقیقتر، یادگیری نتیجه مستقیم موارنه دو فرآیند دیگر می‌باشد. فرض ما در این نوشته اینست که در دوره آموزش زبان خارجی، هر قدر زبان آموز زبان را بیشتر بکار ببرد، به همان نسبت میزان یادگیری او بیشتر می‌شود. و بالعکس، هر گاه معلم در فراهم ساختن این فرصت برای دانش آموز کوناه می‌کند یا در دادن تمرینهای کاربردی به محصلین ناتوان و درمانده باشد، تدریس او هر چقدر هم با

He was born in Shiraz, Iran in 1348. He was known as Hajj Mirza Asghar Khan. He was known as the Social Role of the Divine Law. He was known as the Social Role of the Divine Law. He was known as the Social Role of the Divine Law. He was known as the Social Role of the Divine Law.

Hafez, born as Mohammad Ali Mohamad Ali, "Woman stressed both of them and given them the vote. the Prophet is - If an enemy attacks the obligatory that God. I search was not created and a n... A Muslim is a committed human being."

از جملهها در خاطر دانش آموز می ماند به نحوی که بعدها در موارد ضروری می تواند آنها را بسادگی آورد و بسازگویی نماید. بدین ترتیب رفتارهای جدید زبانی هر درس در دانش آموز بصورت عادت تشکیل می شود و معلم زبان موقع را برای باز کردن کتاب و آموزش خواندن مناسب می یابد.

اکنون معلم از دانش آموزان می خواهد تا کتابهای خود را گشوده و درس مربوطه را روخوانی نمایند. در انجام این کار محصلین عادات زبانی ای را که در تمرینات شفاهی کسب کرده اند به مهارت خواندن منتقل می نمایند و در نتیجه می توانند به راحتی از عهده خواندن بر آیند. چنانچه عادت شنیداری - گفتاری پیش از خواندن (یعنی عادات دیداری گفتاری) در دانش آموز تشکیل نشده باشد، این خطر حتی همواره وجود دارد که تلفظ هر واژه یا عبارت را بر اساس صورت

املایی آن حدس بزنند و بطور نادرست به ذهن خود بگیرند. در اینصورت شمار زیادی از اشتباهات تلفظی در او بوجود می آید و بطور دائمی در زبان او باقی می ماند.

در هر حال روش شنیداری - گفتاری به منظور تشکیل عادت باید در دبیرستان هم ادامه یابد. نوارهای درسی و آزمایشگاه زبان نیز می تواند در پرورش این گونه عادات زبانی تأثیر بسزایی داشته باشد. از آنجا که به بررسی دومین نوع از کاربرد زبان می پردازیم، اگر زبان آموز به کاربردهای تقلیدی زبان خارجی خوب عادت کند که زبان آموز زبان خارجی را به حق فرا گرفته است. زبان آموز هنگامی زبان خارجی را یاد گرفته که بتواند آن را به عنوان یک ابزار ارتباطی بکار ببرد و در مورد موضوعات و مطالب عادی روزمره به آن زبان صحبت کند و برای رفع نیازهای فوری، آن را در خدمت خود در آورد.

برای رسیدن بدین مقصود، زبان آموز نمی تواند صرفاً مشتی جملهها و عبارات تقلیدی را که قبلاً بخاطر سپرده یکی یکی انتخاب و بازگو نماید. بلکه باید بتواند بطور خلاق از ذخیره زبانی خود استفاده

کنند. این تمرین معلم زبان جملههای درس را یکی یکی برای محصلین می خواند تا گوش آنان با جملات درس و همچنین واژهها و عبارات نو آشنا گردد و تلفظ و آهنگ جمله را به بروشنی تمیز دهند. این مرحله چنانچه با کفایت و آسادگی لازم انجام شود حدوداً بیش از پنج دقیقه از وقت کلاس را نخواهد گرفت. معلم پیش از شروع به خواندن جملهها باید در خلال آنها واژهها و عبارات جدید درس را برای تأکید بیشتر چندین بار تکرار می کند. اگر این تمرین با مصادیق عینی و تصاویر همراه گردد، موجب می شود آنچه را که محصلین می شنوند با مفهوم و معنادار باشد و انگیزش زیادی برای یادگیری در آنها بوجود آید. این شیوه را به اصطلاح «فحوا دادن» به عناصر زبانی می نامند. از سوی دیگر اکثر دروسهای کتاب تصاویر یا مضامینی را در بر دارند که بخوبی با موقعیت کلاس یا با نشان دادن اشیاء موجود در کلاس «فحوا دادنی» هستند. حال این بهمه معلم زبان است که با تکیه بر تجربه و ابتکار خود از این شیوه بهره برداری موثر را بنماید.

دومین نوع تمرین، تمرین تکرار و بسازگویی جملات درس و عبارات جدید آن است که با دادن دستور العمل Repeat after me! شروع می شود. در این تمرین اصولاً معلم زبان همچنان از محصلین می خواهد که کتاب را بسته نگاه دارند و تنها آنچه را که او می گوید تقلید و تکرار نمایند، آنگاه کلیه جملات درس و واژهها و عبارات تازه را یکی یکی برای دانش آموزان می خواند تا بطور گروهی عین آنها را بازگو کنند. این تمرین رفته رفته و به مقتضای نوع متن بصورت نیم گروهی، دو نفره و تک نفره ادامه می یابد. هر چند تعداد دفعات تکرار بیشتر باشد، عادت زبانی تازه بطور پایانتری در محصل شکل می گیرد. اما به هر حال باید توجه داشت که تکرار بیش از حد موجب ملالت و خستگی محصلین می گردد. این قبیل تمرینات کار بردی به فرآیند «تقلید و حفظ کردن» معروف است، چرا که در اثر تکرار زیاد بسیاری

انواع درک مطلب

دکتر اسماعیل فقیه
دانشگاه الزهراء

The reading ability of our students needs special attention. For one thing, it is easier to learn reading than other skills of language. In order to be able to teach reading effectively, we should have some knowledge of the different aspects of reading. In this article the general types of reading comprehension are defined. In addition, it is suggested that besides helping students comprehend the written material, we should try to give them the knowledge and the ability to be able to read between the lines.

برای اینکه اطمینان حاصل کنیم که فراگیر به این نوع درک مطلب دست یافته است، لازم است اقدام به تهیه پرسشهایی کنیم که پاسخ آنها دقیقاً و عیناً همان واژه یا گروه واژه‌هایی است که در متن خواندن بکار رفته است.

ب: درک مطلب استنتاجی

(Inferential Comprehension)

لازمه این نوع درک مطلب تعمق بیشتر در متن خواندن است و فراگیر باید از طریق تفکر منطقی مطالبی را از متن خواندن استنتاج کند که به روشنی در آن نیامده است، بلکه تلویحاً به آنها اشاره شده است و از شواهد و قرائن می‌توان به آنها پی برد. در حقیقت در این نوع درک مطلب، هدف، پی بردن به نیت و مقاصد تلویحی نویسنده از طریق نوشته‌هایش است تا درک مطلب نوشته شده، جهت اینگونه درک مطلب خواندنی توانایی‌های زیر برای فراگیر ضروری است. فراگیر باید بتواند:

- ۱ - اجزاء مختلف ربانی تشکیل‌دهنده متن را با هم مقایسه کند.
- ۲ - رابطه میان اجزاء را کشف کند.
- ۳ - علت و معلول را از میان اجزاء کشف کند.

نظر به اهمیت ویژه مهارت خواندن در چهارچوب آموزش زبان و سهولت نسبی یادگیری آن، لازم است با بعضی از جنبه‌های این مهارت آشنایی بیشتری پیدا کنیم. در این مقاله بررسی خود را اجمالاً به انواع کلی درک مطلب از طریق خواندن منحصر می‌کنیم و امیدواریم که در فرصتهای بعدی به بررسی سایر جنبه‌های مهارت خواندن بپردازیم.

الف: درک مطلب تحت‌اللفظی

(Literal Comprehension)

در این نوع درک مطلب، هدف، تشخیص معنای متداول واژه‌ها و نوالی اطلاعات و تقدم و تأخر و تعداد آنها در متن خواندن است. در اینجا به مهارت استدلال و تفکر منطقی نیازی نیست و هدف درک سطحی مطالب نوشته شده است. با اینکه پاسخ فراگیر به پرسشهای درک مطلب الزاماً همیشه در سادگی به یک درجه است. عبارت دیگر درک مطلب تحت‌اللفظی خود به انواع ساده و پیچیده تقسیم می‌شود. درک مطلب تحت‌اللفظی ساده، شامل شناسایی و احیاناً بازگویی یک نکته واحد است. در حالی که درک مطلب تحت‌اللفظی نسبتاً پیچیده‌تر، شامل شناسایی و احیاناً بازگویی یک رشته نکته‌هاست.

۴ - تعمیم بدهد.

۵ - به رشته انگیزه‌ها پی ببرد.

۶ - نتیجه متن خواندن را پیش‌بینی کند، و مسائل دیگر. برای حصول به نوانی‌های فوق، معلم باید شگردهای (Techniques) لازم را به منظور استنتاج مفاهیم جدید از متن خواندن به دانش‌آموزان بیاموزد. نظر به اهمیت این نوع درک مطلب شگرد مفیدی را که می‌تواند برای این منظور به کار رود قبلاً پیشنهاد می‌کنیم.

استنباط منطقی: برای اینکه به پرسشهایی، نظیر پرسش زیر پاسخ درست داده شود، آنسانی با ساختهای دستوری (grammatical structures) گوناگون و واژگان (lexical items) ضروری است. دانش‌آموز باید پس از خواندن جمله اصلی، یکی از سه جمله را که منطقاً می‌تواند مکمل جمله اصلی باشد، انتخاب کند.

He goes to sleep.

A. He likes pencil.

B. It's his favorite shop.

C. He is tired.

C پاسخ درست است.

He goes to sleep because he is tired.

ج: درک مطلب انتقادی (سنجشی)

(Evaluative Critical Comprehension)

درک مطلب انتقادی، سومین و آخرین نوع درک مطلب است لازمه درک مطلب انتقادی آنست که فراگیر بتواند با تضاد شخصی خود، دقت، درستی، کیفیت و ارزش مطالب خواندن را بسنجد و تجزیه و تحلیل کند. به سخن دیگر اینکه فراگیر نه تنها مطالب خواندن را می‌فهمد، بلکه باید واکنش شخصی خود را در مورد آن ابراز نماید. و حقایق را از اطلاعات صرف تمیز دهد.

یادآوری این نکته ضروریست که انتخاب این یا آن نوع درک مطلب به عنوان هدف خواندن، باید بر مبنای دانش زبان خارجی فراگیران باشد. در مراحل ابتدائی و سطوح مقدماتی، بناچار باید درک مطلب تحت‌اللفظی مدنظر باشد. با پیشرفت فراگیران، به تدریج می‌توان آنها را به خواندن با درک مطلب استنتاجی تشویق کرد. بدین ترتیب درک مطلب انتقادی، در سطوح بسیار پیشرفته مدنظر خواهد بود. مضافاً اینکه حتی الامکان در سطوح مقدماتی نیز معلم باید پیوسته بکوشد که درک مطلب منحصر به مطالب نوشته شده نباشد. درک

مطلب تحت‌اللفظی چنانکه گفته شد ساده‌ترین نوع درک مطلب است و رسیدن به این حد از درک مطلب، بخصوص در مورد متن‌های ساده، بدون معلم و به کمک فرهنگ لغات امکان‌پذیر است. پس معلم باید پیوسته بکوشد که با استفاده از شگردهای گوناگون از تسهیل تهیه پرسشهای متنوع دانش‌آموزان را کمک کند تا به سطوح بالاتر درک مطلب برسند.

منابع

Clymer, Theodore. "What Is Reading? Some Current Concepts." National Society of the Study of Education. Sixty-Seventh Yearbook. Innovation and Change in Reading Instruction.

Chicago: University of Chicago Press. 1968.

Durkin, Kolores. Teaching Them To Read. 2nd edition.

Boston: Allyn and Bacon. 1974.

Valette, Rebecca, M. Modern Language Testing. New

York: Harcourt, Brace & World, 1967.

بقیه: ارزشیابی

به سخن دیگر آنکه اگر میانگین ارزش‌های آزمون دهندگان در هر یک از پنج باره آزمون فوق‌الذکر بین ۵۵ لغایت ۶۰ بود می‌گوییم که آزمون یکصد پرسشی ما از پایایی برخوردار است اما چنانچه میانگین آزمون دهندگان در آزمون شماره یک مثلاً ۶۵ باشد و در شماره دو ۳۵ و در شماره سه ۷۰ و در شماره چهار ۹۰ و در شماره شش ۵۰ معلوم است که آزمون پایایی ندارد.

در مورد اینکه کدامیک از شیوه‌های بالا برای تعیین پایایی آزمون ارجح است، نمیتوان پاسخ دقیقی ارائه داد، زیرا هر یک از نقایص و محسنات ویژه‌ای برخوردار است.

نکته‌ها

اثر مهارت «شنیدن» در «خواندن»

آزمایش نشان داده است که اگر دانش‌آموزان مهارت «شنیدن» خود را تقویت کنند و به جای آنکه مطالب را از طریق خواندن کتاب و انجام تمرینات مربوط یاد بگیرند همان مطالب را از طریق شنیدن و با استفاده از نوار صوتی بیاموزند، نه تنها در مهارت «شنیدن» تسخیر می‌یابند، بلکه مهارت «خواندن» آنها نیز تقویت می‌شود. قابل توجه آنکه این مهارت (خواندن) را بهتر از دانش‌آموزانی یاد می‌گیرند که همان مطالب را از طریق خواندن آموخته‌اند.

TESOL Quarterly, Vol. II, No. 1, March 1977

اجرای روش «آموزش انفرادی» در کلاس زبان

کلاسهای بی‌روح زبان را می‌توان به کلاسهای زنده، بر فعالیت و لذت بخش مبدل کرد. معمولاً دانش‌آموزان در کلاسهای زبان، بخصوص در دوره دبیرستان، در یک سطح نیستند. برخی دروس سالهای قبل را آموخته‌اند و با اصطلاح از پایه خوبی برخوردارند و برخی دیگر حتی ابتدائی‌ترین مطالب سالهای پیش را یاد نگرفته‌اند و گروههایی نیز در فاصله این دو قطب قرار دارند. از این رو اینگونه کلاسها هم برای دبیران و هم برای دانش‌آموزان زحرا آور و عموماً بی‌ثمر است. آزمایش نشان داده است که با استفاده از روش «آموزش انفرادی» می‌تواند اینگونه ساعات گشوده را بر بار کرد. بدینگونه که معلم می‌تواند دانش‌آموزان را در آغاز سال تحصیلی، بر اساس یک آزمون کوتاه و یا بر پایه نمرات سال تحصیلی قبلی به چند گروه ۵ تا ۷ نفره تقسیم کند. آنگاه بر اساس پایه زبانی آنها برای هر یک از گروهها، مقدار مواد آموزشی مشخصی را از همان مطالب درسی کلاس تعیین کند و هر یک از دانش‌آموزان گروه سطح بالا را مسئول یکی از چند گروه سطح پایین بگمارد و خود مسئولیت گروه بالا و سرکشی به گروههای پایین‌تر را بر عهده بگیرد. بر اساس آزمایش انجام شده، این کار در مدت چند هفته اول، برای معلم بر زحمت است. اما پس از آنکه دانش‌آموزان با رویه جدید آشنائی پیدا کردند، کلاس برای همه آموخته و تلف بخشی می‌شود.

English Teaching Forum, Vol. XV, No. 2, 1977

چرا دستور زبان؟

ساعتهای درس انگلیسی (زبان خارجی) در برنامه هفتگی

مدارس راهمایی و دبیرستانها بیشتر صرف آموزش «دستور زبان» مینمود تا آموزش «زبان». این برش مطرح می‌شود که: چه عواملی موجب میشوند تا دبیران زبان ایهمه وقت صرف آموزش دستور زبان بکنند. سی و دو سال پیش مایکل وست این عوامل را اینطور خلاصه می‌کند.

آموزش دستور زبان، از این جهت بیشتر مورد توجه معلمان زبان است که:

۱- دستور زبان خارجی را می‌توان بی‌آنکه تسلطی به کاربرد زبان خارجی داشت به دیگران یاد داد و تعداد معلمینی که تسلطی به کاربرد زبان ندارند کم نیست.

۲- آزمون «دستور زبان» مورد توجه تهیه کنندگان آزمونها می‌باشد چون تهیه و تدوین برشهایی که واقعاً توانایی فراگیر را در کاربرد زبان خارجی بسنجد آسان نیستند ولی تهیه آزمونهای ویژه سنجش نکات دستوری چندان مشکل نمی‌باشد.

۳- دستور زبان مورد توجه مسئولان آموزش و پرورش نیز می‌باشد. اینها وقتی می‌بینند که دانش‌آموزان غلط می‌نویسند و غلط حرف می‌زنند فوری توصیه می‌کنند که دستور زبان بیشتر در برنامه آموزش زبان خارجی گنجانده شود.

۴- شورسین‌ها و تکنولوژیستهای آموزشی نیز معتقدند که آموزش دستور زبان موجب تقویت و پرورش «منطق و استدلال» در دانش‌آموزان میشود.

این عوامل و تصورات سادست موجب شده است که حتی امروزه معلمان وقت بیشتری را صرف آموزش دستور زبان بکنند تا

نقش زبان مادری در آموزش زبان خارجی

از زبان مادری در سه مورد زیر می‌توان برای آموزش زبان خارجی کمک گرفت:

۱ - توضیح نکات گرامری و دستور العمل تمرینات می‌تواند به زبان مادری باشد.

۲ - معادل برخی از واژه‌ها که توضیح مفهوم آنها به زبان خارجی مشکل است می‌تواند به زبان مادری داده شود.

۳ - به منظور آگاهی از اینکه فراگیر مطالبی را که به زبان خارجی خوانده و با نینیده، خوب درک کرده است، می‌توان از او خواست که مطلب خوانی و شنیدنی را به زبان مادری برگرداند.

ELT Journal Vol. VII No. 1, 1952, pp. 21 - 22

گروه آلمانی

چند اصل آموزش زبان خارجی

از سال تحصیلی ۶۳ - ۶۲ وزارت آموزش و پرورش، تصمیم گرفت که دانش‌آموزان دوره راهنمایی فقط مجبور به فراگیری زبان انگلیسی نباشند و بتوانند هر یک از زبانهای آلمانی و فرانسه را بنا بر توجه به میل و علاقه خود انتخاب نموده و فراگیرند در سال تحصیلی ۶۳ - ۶۲ تعدادی از دانش‌آموزان سال اول راهنمایی از منطقه ۷ آموزش و پرورش و تعدادی نیز از سایر مناطق، زبان آلمانی را انتخاب کردند و من به سمت معلم زبان آلمانی عهده‌دار تدریس شدم.

از من خواسته شد روشهای تدریس را که در آموزش دوره راهنمایی بکار گرفته‌ام، بازگو کنم. از آنجهت که اگر نکات و نفاذ مثبتی در این روش بود در سایر نواحی فرهنگی و یا بطور کلی در هر کلاس آموزش زبان در سطح راهنمایی بکار گرفته شود. در آموزشگاههای خصوصی که زبان تدریس می‌کنند، یک اصل مسلم وجود دارد و آن رعایت خواسته‌های داوطلبان آموزش زبان است که اغلب مایلند بطور فشرده و سریع در حد رفع احتیاج، نوااتیهای مربوط به مکالمات روزمره زبان مورد نظرشان را احراز کنند. در این نوشته، من بطور کلی درباره آموزش جهت نوعی رفع احتیاج از نظر مکالمه چیزی ندارم که بگویم، جز اینکه این روش را مفید به حال کسانی که آموخته‌هایی از قبل داشته‌اند، میدانم. آنچه را که در این نوشته خواهم گفت، روشهایی است که دانش‌آموزان مبتدی مشمول آند و حداقل مدت سه سال جزء برنامه آموزشی آنهاست.

اصولی را که خود اعتماد دارم و به دانش‌آموزان نیز القا کرده‌ام

در چهار اصل زیر خلاصه می‌کنم.

۱ - ایجاد انگیزه برای فراگیری زبان

۲ - شروع سهل و آسان

۳ - تبدیل محیط احتمالاً خشک کلاس به یک محیط صمیمیت و دوستی (بمنظور بر طرف کردن حالت شرم و خجالت از تکرار گفته‌ها)

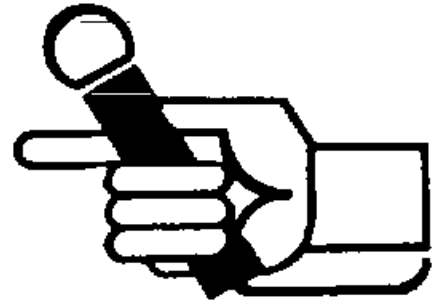
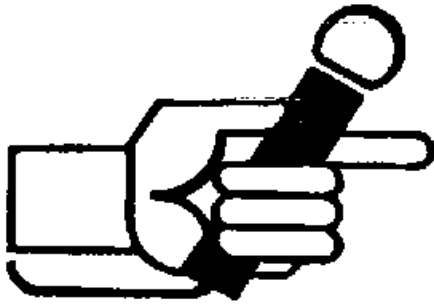
۴ - صداقت و علاقمندی به آموزش

اینک شرح هر یک از اصول فوق:

بند ۱ - دانش‌آموزان را قانع کردم که حتی دانستن یک زبان محلی چه فوایدی می‌تواند داشته باشد و اینکه در موارد بسیاری صحبت به یک زبان محلی چه راهگشایی‌هایی را در بر دارد تا چه رسد به دانستن یک زبان خارجی. به آنها گفتم استفاده از گفته‌ها و نوشته‌ها، آشنایی با نکاتیک‌ها، حتی در رابطه با رفع نیازهای خانوادگی از قبیل خیاطی، بافندگی، آئیزی، داستانها و قصه‌های کودکان و در سطوح بالاتر مراجعه به منابع خارجی در موارد لزوم و ار همه مهمتر احساس غرور ناشی از دانستن زبان و نظائر آن، از طریق زبان امکان دارد که این مورد در هر جلسه تشکیل کلاس بستری می‌گردد که تکرار آن موجب کسالت دانش‌آموزان نشود، یادآوری می‌شود.

بند ۲ - این موضوع که شروع سهل و آسان نه فقط در مورد زبان خارجی بلکه در هر مورد آموزشی، نوعی اعتماد بنفس در یادگیرنده ایجاد می‌کند و ادامه آنرا در بد قدرت خود خواهد دید، اصلی است که من از این اصل مسلم به بهترین وجهی استفاده کردم. در هر جلسه جمله‌های کوتاه و یا اشعار و تصنیف‌هایی که بچه‌ها در وقت دسته جمعی می‌خوانند، به آنها یاد دادم، نا وقتی به منزل می‌روید برای والدین و بزرگترهای خود چیزی برای گفتن داشته باشند و من بنا را بر این گذاشتم که دانش‌آموزان در فراگیری زبان دقیقاً حالت کودکان را دارند که تازه زبان باز میکنند. بنا بر این طرح مسائل دشوار دستوری، در دانش‌آموز حالت تنفر و ازجار ایجاد میکند. او میبایست ابتدا چیزی برای گفتن داشته باشد و سپس به او بگویم که چگونه بگوید.

بند ۳ - ایجاد تفاهم ما بین معلم و دانش‌آموزان که نتیجه آن احساس آرامش و خودمآبی بودن آنها خواهند بود، فهم مطالب را برای ایشان آسانتر میکند. معلمینی که نتوانند با استفاده از اصول روانشناسی تعلیم این زمینه روحی مساعد را ایجاد کنند با آشفته‌گی در کلاس روبرو خواهند بود. در چنین روحیه‌ای از آرامش و خانی از رو در پابستی در کلاس، دانش‌آموزان از اینکه کلمه‌ای یا جمله‌ای را غلط ادا کند یا بنویسند، وحشت ندارند. به آنها یاد دادم شجاع باشند. شجاعت در کاربرد آموخته‌ها را اصل اساسی در فراگیری زبان میدانم.

پرسش و پاسخ

either... or را در ابتدای هر یک از دو خبر به کار می‌بریم:

John studies English.
John plays football.
John **either** studies English **or** plays football.

اگر مقصود انتخاب میان یکی از دو مفعول صریح دو جمله باشد either... or را در ابتدای هر یک از دو بخش دو جمله قرار می‌دهیم:

John studies English.
John studies French.
John studies **either** English **or** French.

اگر مقصود انتخاب میان یکی از دو عبارت حرف اضافه دو جمله باشد either... or در ابتدای هر یک از این دو بخش دو جمله به کار می‌بریم:

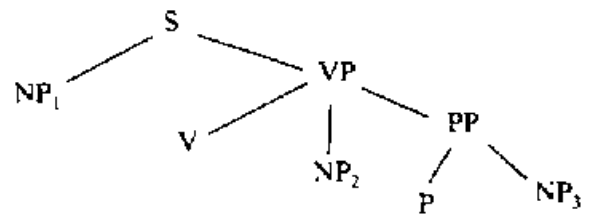
John studies English in the morning.
John studies English in the afternoon.
John studies English **either** in the morning **or** in the afternoon

برسش: معلم سال اول راهنمایی هستیم. دانش‌آموزانم در نوشتن حروف انگلیسی به خصوص d, g, a, n مشکلی دارند و نمی‌توانند آنها را درست رسم کنند. مثلاً حرف e را به جای آنکه از بالا شروع و از سوی چپ به راست ختم کنند، غالباً از پائین شروع و از سوی راست به چپ رسم می‌کنند. لطفاً راهنمایی فرمائید.

پاسخ: میدانید که علت این امر رسم الخط زبان فارسی است که مانع یادگیری نگارش حروف لائین می‌شود شما می‌توانید این مشکل را اینگونه رفع کنید. ابتدا بیاموزید که حرف e را رسم کنند که البته این حرف را از پائین به بالا رسم نخواهند کرد، زیرا تاکنون چنین

برسش: کلمات ربط either... or در کجای جمله قرار می‌گیرد؟

پاسخ: بستگی به این دارد که راجع به کدام بخش از جمله سخن می‌گوئیم. به طرح جمله در زیر توجه کنید.

معمولاً یک جمله ساده (S) شامل دو بخش مبتدا (NP) و خبر (VP) است. خبر جمله نیز به نوبت خود می‌تواند شامل سه بخش مفعول (V)، مفعول صریح (NP) و عبارت حرف اضافه‌ای (PP) باشد، که این عبارت می‌تواند نقش مفعول غیر صریح و یا قید داشته باشد. می‌دانیم که کلمات ربط در حقیقت دو جمله را بهم ربط می‌دهند. حالا اگر مقصود ما انتخاب میان یکی از دو جمله باشد either... or در ابتدای هر یک از دو جمله قرار می‌دهیم: مانند:

John Plays football.
John goes to school.
Either John plays football **or** he goes to school.

اگر مقصود انتخاب میان یکی از دو مبتدای دو جمله باشد either... or را در ابتدای هر یک از دو مبتدا به کار می‌بریم: مانند:

John plays football.
Bob plays football.
Either John **or** Bob plays football.

اگر مقصود انتخاب میان یکی از دو خبر دو جمله باشد.

پرسش: حالت منفی جملات زیر چگونه است؟

Go and open the window.
Go and tell him my name.

پاسخ: این پرسش نمونه خوبی است از سئوالاتی که معلم‌ها سر کلاس از دانش‌آموزان می‌پرسند. در زندگی عادی نیازی به چنین جمله‌ها نیست. اگر نمی‌خواهید کسی کاری را برای شما انجام دهد، انجام آن کار را از او نمی‌خواهید. عبارت دیگر، حالت منفی جملات زیر را بزیان نمی‌آورید. بهر حال جملات زیر معمول نیستند.

Don't go and don't open the window.
Don't go and don't tell him my name.

در صورت نیاز بکار برد این نوع جمله‌ها در حالت منفی، بهر است بگوئیم:

Don't go and open the window.
Don't go and tell him my name.

پرسش: کلاسهای من در مدارس راهنمایی بین ۵۰ تا ۶۰ دانش‌آموز دارند. هر بار که درسی را برای آنها دیکته می‌گویم مجبورم این همه دفتر دیکته را یا خود بخانه برده تا جلسه بعد آنها را تصحیح کنم. این کار ساعت‌های زیادی از وقت مرا می‌گیرد و مطمئن نیستم که نوشتن دیکته بدرد دانش‌آموزان بخورد. لطفاً بپرسید نوشتن دیکته کمکی به آموزش زبان می‌کند؟ راهی برای سریع‌تر تصحیح کردن دیکته دارید؟

پاسخ: دیکته در سال‌های اول آموزش یک زبان خارجی، تمرین مفیدی است. کمک می‌کند که دانش‌آموزان ارتباط بین زبان گفتاری و نوشتاری را کشف کنند و با اصطلاح هجی و نوشتن کلمات را یاد بگیرند. ولی نباید فراموش کرد که املاء در زبان خارجی عمده برای تمرین و هجی کلمات نیست. وقتی جمله‌ای را به دانش‌آموزان دیکته می‌کنیم مثل این است که به آنها بگوئیم: این یک جمله انگلیسی و نمونه‌ای از زبان گفتاری است. من آنرا بشما می‌گویم اگر تشخیص دادید و فهمیدید آنرا بنویسید عبارت دیگر، می‌توان ادعا کرد که دیکته گفتن در زبان خارجی در درجه نخست وسیله‌ای برای تمرین و آزمون درک زبان گفتاری است و در درجه بعد برای آزمون هجی کلمات. بدین جهت باید سعی نمود دیکته را با لحن و آهنگ معمول مکالمه نه با آن آهنگ و ریتم مخصوص و با تکرار مکرر کلمات بیان کرد.

در مورد طرز تصحیح سریع املاء راه و روش‌های متعددی وجود دارد در اینجا بعزت کمبود جا فقط به ذکر یکی از آنها اکتفا می‌کنیم. معمولاً پس از آنکه نوشتن دیکته تمام شد و معلم یک بار دیگر دیکته را از اول تا آخر برای دانش‌آموزان خواند دفتر دیکته‌ها را جمع و سپس

وضعی مشاهده نشده است. پس از آنکه رسم این حرف را تحریر کردند، بیاموزید که همین حرف را کامل کنند تا به حرف o تبدیل شود، سپس بیاموزید که حرف C را با خط مستقیم بدون آنکه قلم را از روی کاغذ بردارند کامل کنند. حالا رسم حرف e را یاد گرفته‌اند. آنگاه بیاموزید که با پاتین نر آوردن خط مستقیم حرف e می‌تواند حرف g را رسم کنند. و همینطور با بالا بردن خط مستقیم حرف e می‌توانید از رسم الخط حرف d را بیاموزید. موفق باشید.

پرسش: معلم سال اول راهنمایی هستیم. ما بلم الگوهای زبان را به «روش مستقیم» به دانش‌آموزان بیاموزم. اما کلاس ۶۰ نفر داش آموزش دارد. به من بگوئید چگونه می‌توانم از عهده این کار برآیم.

پاسخ: مشکل شما این است که پس از تحریر مطالب با همه دانش‌آموزان، نمی‌توانید بررسی کنید که آیا تک‌تک دانش‌آموزان می‌توانید به پرسشهای شما پاسخ دهند یا خیر و البته انجام چنین کاری یا ۶۰ نفر دانش‌آموزان امکان پذیر نیست. اما یک راه حل بنظر می‌رسد و آن اینکه می‌توانید تصور کنید که در کلاس ۱۲ نفر دانش‌آموز کار می‌کنید. بدینگونه که دانش‌آموزان را می‌توانید به ۱۲ گروه پنج نفره تقسیم کرده برای هر گروه یک نام تعیین کنید به طوریکه پرسش‌های شما را در مرحله آخر یادگیری بر اساس «روش مستقیم»، یک مجموعه پنج نفره پاسخ دهند. موفق باشید.

پرسش: آیا بین «also»، «too» تفاوتی وجود دارد؟ میشود یکی را بجای دیگری بکار برد؟

پاسخ: تفاوتی بین «also»، «too» از نظر معنی وجود ندارد ولی جای کاربرد آنها در یک جمله ممکن است متفاوت باشد. too بیشتر در آخر یک جمله بکار برده میشود:

All students went to see him. Your brother went, too.

در جاهای دیگر جمله هم «too» و هم «also» را می‌توان بکار برد:

I, too, would like to go.
I also would like to go.

در عبارت دیگر not only... but also را نمی‌شود ملاحظه پس از but بکار برد به مثال توجه کنید:

It is not only raining but also cold.
It is not only raining, but cold, too.

خبرهای گروه زبان

الف - زبان انگلیسی

گروه زبان انگلیسی دفتر تحقیقات و برنامه ریزی و تألیف کتابهای درسی از ابتدای سال ۶۳ کارهای زیر را به انجام رسانیده است:

- ۱- بررسی پیشنهادها و دشواریهای معلمان در امر تدریس زبان و کتب درسی و پاسخگویی به آنها.
- ۲- استفاده از نظریات سازنده و پیشنهادهای همکاران در زمینه کتب درسی به منظور تسهیل در امر تدریس.
- ۳- برنامه ریزی و انتخاب مؤلف یا مؤلفان برای کتابهای جدید التألیف.
- ۴- تحقیق و بررسی کتابهای آموزشی زبان انگلیسی به منظور بهره گیری از آنان با توجه به نیازها و ویژگیهای جامعه اسلامی.
- ۵- بررسی کتابهای زبان انگلیسی رسیده از وزارت ارشاد اسلامی و اظهار نظر در باره آنها.

«در این زمینه خط منشی گروه این است که از چاپ کتبی که حیناً رها شده و مطالب آموزشی را فرمول وار دیکته کند پرهیز شود.»

- ۶- تهیه و تدوین کتابهای مراکز تربیت معلم.
- ۷- تشکیل جلسات مستمر با مدرسين کتاب جدید التألیف سال اول راهنمایی تحصیلی.

همچنین در خصوص کتابهای زبان دوره راهنمایی و دبیرستان برای سال تحصیلی ۶۵ - ۶۴ اقدامات زیر انجام شده است.

- ۱- کتابهای سالهای دوم و سوم راهنمایی پس از انجام اصلاحاتی و به زیر چاپ فرستاده شده است.
- ۲- کتاب اول دبیرستان با تغییراتی از جمله اضافه کردن خلاصه‌ای از مطالب مطرح شده در کتب راهنمایی و همچنین جایگزینی دو درس جدید به جای قدیم و بعضی تغییرات به زیر چاپ رفته است.
- ۳- با توجه به پیشنهاد سرگروههای مناطق مختلف کشور در سمنار شهریور ۶۲ کتاب چهارم دبیرستان همراه با سه متن در خصوص درک مطلب و سبک جایگزینی درس - جدیدی به نام «گالیله» به جای درس هفت به زیر چاپ رفته است.

ب - زبان فرانسه

۱- در سال جاری استفاده از نظریات اساتید نشر دانشگاهی و معابدگان دبیران فرانسه برای تألیف کتابهای درسی دوره راهنمایی و مراکز تربیت معلم و تهیه جرواژ جنسی و برنامه ریزی بر اساس آن نسبت به تهیه و تألیف کتابهای فوق اقدام لازم به عمل آمده که از شاهانه در آخر اسفند ماه آماده چاپ خواهد بود.

۲- جرواژ جنسی تحریرات و ساختاری برای سال اول و دوم راهنمایی و چهارم متوسطه و مراکز تربیت معلم و هم چنین نوارهای آموزشی تهیه و در اختیار مدرسین قرار داده شده است.

۳- در سال جدید بر اساس نظریات رسیده در مورد کتابهای اول و دوم راهنمایی کتاب سوم راهنمایی که در شرف تألیف است و هم چنین بنا به پیشنهاد دبیران زبان در نحوه بارم بندی طرح سؤالات و محتوی کتابهای راهنمایی و متوسطه در گروه زبان و تغییراتی داده شده است که پس از بررسی آن توسط کارشناسان دفتر مراتب به مناطق ذیصلاح و دفاتر ذی ربط اعلام گردیده است.

ج - زبان آلمانی

پس از پیروزی انقلاب اسلامی در ایران در امر آموزش و پرورش تصمیم گرفت آموزش زبان خارجی را در مدارس ایران از انحصار زبان انگلیسی بیرون آورد. به دنبال این تصمیم قدمهایی در راه آماده سازی کتب زبان آلمانی و هر اسه جهت تدریس در دوره راهنمایی تحصیلی و دبیرستانها در ایران برداشته شد. البته همزمان با تهیه کتاب سعی شد با کلبه دبیران کشور که در رشته زبان آلمانی تحصیل کرده و یا به نحوی با این زبان آشنایی کامل دارند تماس حاصل شود و در سمنارها و جلسات عمومی متعدد قدمهایی نیز در راه آماده سازی این عده از دبیران کشور جهت تدریس زبان آلمانی در مدارس و هنرستانهای کشور برداشته شده است.

- گروه آلمانی دفتر تحقیقات کمک ننی چند از اساتید و دبیران زبان آلمانی در سال ۱۳۶۲، اولین کتاب زبان آلمانی برای سال اول راهنمایی را تألیف کرد که به همراه این کتاب جزوه روش - تدریس و کارتهای کمک آموزشی که بر مبنای تصاویر کتاب می باشد و نوار کاست تهیه شده و مورد استفاده دبیران و دانش آموزان قرار گرفت.

همچنین در سال ۱۳۶۲ کتاب زبان آموز آلمانی برای خارجی ها: (Deutsche Sprachlehre Fur Ausländer)

که در دانشگاه تهران باز سازی شده بود و در دفتر تحقیقات چاپ شد

تا مورد استفاده کلیه دانش‌آموزان در دوره‌های دبیرستان و هنرستان قرار گیرد.

— در سال ۱۳۶۳ کتاب آلمانی راهنمایی سال دوم تألیف شد که همراه این کتاب نیز روش تدریس و کارهای کمک آموزشی و نوار کاست تهیه شد و در اختیار کلیه دبیران مربوط و دانش‌آموزانی که زبان آلمانی در دوره راهنمایی انتخاب کردند قرار گرفت.

— در حال حاضر گروه زبان آلمانی مشغول تهیه کتاب زبان آلمانی سال سوم دوره راهنمایی است که ان‌شاء‌الله در مهر ماه آینده جهت تدریس در مدارس آماده خواهد شد.

در سالهای آینده گروه آلمانی کتابهای زبان آلمانی برای دوره‌های دبیرستان و هنرستان نیز تهیه خواهد کرد و از هم‌اکنون مطالعات و برنامه ریزی آن را به کمک اساتید و دبیران زبان آلمانی شروع کرده است.

در حال حاضر بدنیال نیازی که در سطح کشور به دبیر زبان آلمانی حس شد و در تربیت معلم در سالهای تحصیلی ۶۳-۶۲ تعدادی دانشجویان جهت تحصیل زبان آلمانی پذیرفته شدند و این دانشجویان مشغول تحصیل زبان آلمانی هستند تا با گسترش آموزش زبان آلمانی در کشور در آینده نیروی کافی جهت تدریس این زبان در اختیار دانش‌آموزان کشور باشد.

تهیه کتب و مواد تحصیلی زبان آلمانی برای دانشجویان دوره تربیت معلم نیز از وظایف گروه آلمانی دفتر تحقیقات می‌باشد.

تهیه جزوه‌های فنی و نوار کاست کتاب آلمانی برای دبیرستان و هنرستان نیز از وظایف این دفتر می‌باشد و نوارها و جزوه‌های تهیه شده در این دفتر تاکنون مورد استفاده کلیه دبیران مربوطه و دانش‌آموزان دبیرستان و هنرستان که زبان آلمانی تحصیل می‌کنند قرار گرفته است.

دیگر از اقدامهای این دفتر جهت پیشبرد زبان آلمانی و آماده سازی دبیران کشور جهت تدریس این زبان، تشکیل سمینارهای زبان آلمانی است. این سمینارها در سالهای ۶۲-۶۳ با کمک دفتر آموزش ضمن خدمت و انستیتو گوته تهران تشکیل شدند و ضمن آن دبیران شرکت کننده در سمینار با روشهای تدریس زبان آلمانی در دوره راهنمایی و دبیرستان و همچنین با نحوه صحیح تدریس کتابهای زبان آلمانی و دوره ۱ و ۲ راهنمایی که توسط گروه آلمانی در دفتر تحقیقات تألیف شده اند نیز آشنا شدند و این سمینارها نتایج بسیار خوبی داشتند و این دفتر از هم‌اکنون در تدارک برگزاری سومین سمینار زبان آلمانی می‌باشد.

مناطق مختلف آموزش و پرورش در تهران و شهرستانهایی که تا

کنون اقدام به تأسیس کلاس زبان آلمانی در دوره راهنمایی و دبیرستان و هنرستان نموده‌اند به شرح زیر است:

الف — تهران

- ۱- منطقه ۱ مدرسه تطبیقی تهران (دختران و پسران دوره راهنمایی و دبیرستان)
- ۲- منطقه ۳ مدرسه راهنمایی شهید مفتاح (پسران)
- ۳- منطقه ۶ مدرسه راهنمایی مفید (پسران)
- ۴- منطقه ۶ دبیرستان دکتر هشترودی (پسران)
- ۵- منطقه ۷ مدرسه راهنمایی هاجر (سال اول و دوم) (دختران)
- ۶- منطقه ۷ هنرستان صنعتی شماره ۳ (پسران)
- ۷- منطقه ۹ مدرسه راهنمایی امام موسی صدر (پسران)
- ۸- منطقه ۱۱ مدرسه راهنمایی قدس (پسران)
- ۹- منطقه ۱۵ مدرسه راهنمایی ۲۲ بهمن (دختران)
- ۱۰- منطقه ۲۰ مدرسه راهنمایی مکتب صدوق (پسران)
- ۱۱- منطقه ۲۰ مدرسه راهنمایی امام حسین عسکری (پسران)
- ۱۲- منطقه ۲۰ مدرسه راهنمایی شهید شیخ محمد منتظری (سال اول و دوم) (پسران)

ب — شهرستانها

کرج :	مدرسه راهنمایی خیابانی	(پسران)
	هنرستان دکتر بهشتی	(پسران)
رشت :	مدرسه راهنمایی	(پسران)
	دبیرستان	(پسران)
	هنرستان	(پسران)
پندر انزلی :	راهنمایی	(پسران)
	دبیرستان	(پسران)
اصفهان :	هنرستان	(پسران)
	دبیرستان	(پسران)

اسلام آباد غرب : راهنمایی (سال اول و دوم) (پسران)

و نیز تربیت معلم در تهران : مجتمع فنی و حرفه‌ای شهید مفتاح (سال اول و دوم) (پسران)

کتاب انگلیسی سال اول دوره راهنمایی

در زیر دیدگاه‌های مؤلفین کتاب سال اول راهنمایی، آقایان دکتر سرویو، پیرجنیدی و دکتر ابوالقاسم سهیلی را دربارهٔ تهیه و تدوین این کتاب درسی برای شما نقل می‌کنیم. بدیهی است که نظر و پیشنهادات معلمین زبان و دیگر صاحب‌نظران را در شماره‌های بعد چاپ خواهیم کرد.

سردبیر

۱ - لزوم تغییر کتابهای درسی زبان انگلیسی

از دو دلیل عمده می‌توان نام برد.

الف: کتابهای درسی (Graded English) تنها بر اساس مکتب «ساختگرائی» در زیاتشناسی و نظریه «رفتارگرائی» در روانشناسی تألیف شده بودند. این نظریه‌ها در آغاز از اعتبار کافی برخوردار بودند و پدیده‌های زبانی را در عرصه نظری و نحوی بخوبی توصیف و تبیین می‌کردند. در سال‌های اخیر پژوهش‌های گسترده‌ای در زمینه‌های زیاتشناسی و روانشناسی در ارتباط با توصیف و یادگیری زبان خارجی انجام گردید. و روش تدریس زبان خارجی را یکی دیگرگون ساخته است. از همین روست که ما کوشش نموده‌ایم از یافته‌ها نوین علمی در زمینه‌های گوناگون زیاتشناسی و روانشناسی بهره‌گیریم و جبهه‌های متین این مکاتب را، تا آنجا که به پیشبرد روش تدریس زبان انگلیسی در ایران کمک می‌کند، مدنظر قرار دهیم.

ب: بعد از انقلاب، کتابهای درسی زبان انگلیسی در مراحل مختلف، مورد تجدیدنظر قرار گرفته و تغییرات زیادی در آنها داده شده است. لازم به تذکر است که این بازبینی‌ها در بسیاری از موارد نظمی منطقی در آنها را از نظر بیوسنگی عناصر و ازگانی و الگوهای دستوری بر هم زده بطوری که در حال حاضر دروس بصورت واحدهای درسی مجزا و گسسته از یکدیگر درآمده‌اند. در این شرایط تألیف کتابهای جدید امری حتمی و اجتناب ناپذیر می‌نمود.

۲ - مطالب هر درس چگونه تنظیم شده است؟

الف: Dialogue در ابتدای هر درس یک مکالمه کوتاه گنجانده شده تا فراگیرندگان بتوانند نکات دستوری را در وضعتهای واقعی زبان بیاموزند.

ب: Patterns بعد از مکالمه، نکات عمده دستوری و ازگاسی بصورت الگوهای معنی ارائه گردیده تا کاربرد آنها را برای

فراگیرندگان روشن سازد.

ب: Oral Drills بعد از ارائه الگوها نوبت به تمرین‌های شفاهی می‌رسد. در این بخش از درس فراگیرندگان الگوهای درسی را بشیوه شفاهی تمرین می‌کنند تا روانی و سلاست لازم را در بیان مطالب کسب نمایند.

ت: Write it down بدینال تمرین‌های شفاهی تمرین‌های کتبی آورده شده تا به فراگیرندگان فرصت دهد مطالبی را که به شیوه شفاهی فرا گرفته‌اند بصورت کتبی نیز تمرین کنند. این نوع تمرین‌ها چنانچه نوسناری زبان را بنوبه خود تقویت خواهد کرد.

ث: Speak out بخش دیگری از هر درس تحت عنوان تمرین مکالمه مطرح گردیده که هدف اساسی آن وادار ساختن فراگیرندگان به تمرین بیشتر در زمینه مکالمه زبان می‌باشد. برای انجام این تمرین فراگیرندگان باید هر کدام نقش ویژه‌ای را به عهده گیرند و جمله‌های ناقص مکالمه را تکمیل کنند. امید است آنها بتوانند با راهنمایی‌های دبیران خود این تمرین‌ها را بگونه ابتکاری تکمیل نمایند و زبان را در یک بافت واقعی و اصیل تمرین کنند.

ج: New Words and Expressions اگرچه واژه‌ها و اصطلاحات جدید در هر درس مشخص گردیده، با وجود این در پایان هر درس فهرست واژه‌ها و اصطلاحات جدید آورده شده تا فراگیرندگان بتوانند بکار دیگر آنها را مرور کنند.

چ: Basic Structure نکته دیگری که در تنظیم هر درس ملحوظ گردیده خلاصه‌ای از قواعد دستوری است که در پایان آمده است. در این بخش قواعد دستوری بصورت ساده و قابل فهمی در یک جدول آورده شده تا مراجعه به آنرا برای فراگیرندگان آسان سازد.

۳ - آیا همانند ما و نا همانسنیدی‌های موجود میان زبان انگلیسی و فارسی در نظر گرفته شده است؟

نتایج حاصله از پژوهش‌های مقابله‌ای روی زبانها نقش مهمی را

تغییر کتابهای درسی زبان

ظ: موفقیت کنونی جامعه (نیاز به بیان افکار و خواستههای افراد در ارتباطهای بین المللی)

ع: استمداد کلی فراگیرندگان در هر مقطع تحصیلی در ارتباط با کتاب درسی (راهتمانی دبیرستان)

غ: آمادگی ذهنی و جسمی فراگیرندگان در ارتباط با کتاب درسی

ف: نتایج پژوهشها در نظریه‌های یادگیری

ق: نتایج پژوهشها در نظریه‌های زیباشناسی

ک: نتایج پژوهشها در آزمون زبان خارجی

ج: اصول تهیه و تدوین مواد درسی زبان خارجی

چ: نظرات کارشناسان و دبیران ایرانی در تدریس زبان انگلیسی

ح: تجارب شخصی مؤلفین (تدریس زبان انگلیسی در مقاطع مختلف)

خ: نتایج بررسی کتابهای درسی برای فراگیرندگان انگلیسی زبان

۵ - در مورد آمادگی دبیران جهت تدریس کتابهای جدید چه اقداماتی بعمل آمده است؟

طبق برنامه‌ای که دفتر تحقیقات و بخش زبان انگلیسی تنظیم نموده است دبیرانی که مسئولیت تدریس این کتابها را در مرحله آزمایشی سه عهده دارند هر ماه یکبار در محل دفتر تحقیقات جلسه تشکیل می‌دهند و با روش تدریس جنبه‌های گوناگون کتاب جدید آشنا می‌شوند. در پایان ذکر این نکته ضرورت دارد که در تألیف کتاب جدید اکثر کتابهای درسی که منظور تدریس زبان انگلیسی به عنوان زبان خارجی نوشته بررسی گردیده است و سعی ما همیشه بر این بوده که کتابی تدوین گردد که از هر نظر متناسب با نیازهای فراگیرندگان ایرانی باشد

دکتر ابراهیم جلی - دکتر پرویز برجندی

در تدوین کتابهای درسی زبان خارجی ابفامی کنند. الگوهای دستوری و دیگر عناصر زبانی به شیوه‌ای ارائه شده‌اند که فراگیرندگان ما زبان انگلیسی را بدون دخالت عناصر زبان مادری خود یعنی زبان فارسی فراگیرند. از طرف دیگر، راهنماهای لازم در زمینه مقابله زبان انگلیسی و فارسی در کتاب راهنمای معلم داده خواهد شد تا در نهایت از بوجود آمدن زبان بیابین (Interlanguage) یعنی گونه‌ای از انگلیسی که آثاری از ساخت زبان فارسی در آن مشهود باشد جلوگیری بعمل آید.

۴ - معیار انتخاب عناصر واژگانی، نحوی و معنایی و سبکی در هر در چه بوده است؟

این معیارها عبارتند از:

الف. هدف از فراگیری زبان خارجی در ایران

ب. سن و نیازهای فراگیرندگان

ت. گونه زبان خارجی (British English American English)

ث. فرایندهای زبان آموزی

ذ. عوامل مؤثر در فراگیری زبان خارجی (تصاویر، نوع تمرین‌ها، ارائه، قواعد و غیره)

ر: نتایج پژوهشهای نوین در تدریس زبان خارجی

ز: نتایجی که از تحلیل خطاهای دستوری بدست آمده است.

س: زمان و مکان مناسب در فراگیری زبان خارجی (سه ساعت یا چهار ساعت - داشتن یا نداشتن آزمایشگاه)

ن: عوامل شنیداری - گفتاری

ص: انگیزه در فراگیری زبان خارجی

ض: عوامل «اجتماعی» یا «شعاعی» در فراگیری زبان خارجی (معلم، هم‌شاگردی، خانواده و غیره)

ط: کاربرد عملی در فراگیری زبان خارجی (موفقیت در امتحانات، شرکت در کنکور ادامه تحصیل در خارج و غیره)

4. Mettez au passé composé.

- Nos camarades (partir) ce matin pour la France; ils (s'embarquer) une demi-heure avant le départ.
- Hélène et Denise (s'apercevoir) de loin, elles (se faire) des signes de la main; puis elles (s'embrasser) et (se mettre) à parler. Elles (se raconter) beaucoup d'histoires et (se montrer) des photographies

- Prenez ce stylo. Non, pas....., mais sur.....
- Parlez à ces étudiants. Non, pas à....., mais à.....
- Achetez ces maisons. Non, pas....., mais.....
- Louez cet appartement. Non, pas..... mais.....
- Apprenez ces leçons. Non, pas....., mais.....
- Visitez cette école. Non, pas..... mais.....

5. Mettez au passé composé.

- Martine se demande pourquoi on la punit.
- Soudain la porte s'ouvre et trois personnes se dirigent vers la rue.

Les pronoms démonstratifs

1. Complétez avec L'adjectif ou le pronom démonstratifs

- Quel menu prendrez-vous? ... est le meilleur, mais il est plus cher que.....
- Vous avez oublié vos chaussures noires? Eh bien, mettez.... puisque..... est votre pointure
- Voulez-vous... livres-ci ou préférez-vous ... ?
- Est-.... votre auto qui est devant la porte? - Non,.... est.... de Paul.
- L'avenir appartient à.... qui osent prendre des risques.
- ..... auto est..... de notre voisin.
- Le professeur ne comprend pas..... que... étudiant a voulu dire.
- Prenez.... que vous voudrez.
- Irnous a rapporté..... disques, mais il a gardé... de mon frère.
- Les invités apporteront des fleurs..... se fait généralement.... est une bonne habitude..... fait toujours plaisir.

2. Complétez avec les pronoms démonstratifs.

- Ouvrez cette fenêtre. Non, pas celle-ci mais,.....

3. Les pronoms possessifs

Transformez chaque phrase en employant un pronom possessif.

Modèle; voici vos livres et voici mes livres.

Voici vos livres et voici les miens.

- Comme j'ai trouvé mon dictionnaire, je te rapporte ton dictionnaire.
- Parvin avait invité ses amies et Simine ses amies.
- Je crois que mon idée est meilleure que ton idée.
- Nos voisins sont plus sympathiques que leurs voisins.
- Ce n'est pas ma voiture, c'est sa voiture à lui.
- Vous avez votre plan, mais j'ai mon plan et je suis sûr qu'il vaut votre plan.

4. Répondez aux questions selon le modèle.

Modèle; a) C'est votre professeur, messieurs?

Non, ce n'est pas le nôtre.

b) Ce sont vos verres?

Non, ce ne sont pas les nôtres.

- Cette pièce, c'est votre salle de classe, mesdemoiselles?
- Ce monsieur, c'est votre épicière, mesdames?
- Cette dame, c'est votre mère, Zohre et Sima?
- Les enfants, ce sont vos jouets?
- C'est la maison de votre voisin?
- C'est le fils de ton cousin?
- Ce sont les lettres de vos enfants?
- C'est le patron de ces employés?

- Les joueurs sont très nombreux, (ils) remplissent la place.

4. Mettez les verbes entre parenthèse au gérondif.

- Je regardais mon père qui revenait de l'école (porter) sa serviette de la main gauche et (tenir) notre petite soeur de la main droite.
- (pousser) la porte d'entrée, mon père a dit: «j'apporte une bonne nouvelle»
- C'est (étudier) que l'on apprend une langue.
- Elle venait (courir) et (chanter).
- (revenir) de l'église, nous sommes entrés chez le pâtissier.

Le participe présent et l'adjectif verbal

5. Faites, s'il y a lieu, l'accord de la forme en «ant».

- Nous avons trouvé notre tante (souffrant).
- Nous avons obtenu des résultats (encourageant).
- Elle me regarde en (souriant).
- (Souffrant) de sciatique, maman marche péniblement.
- (Glissant) rapidement sur la glace, elle était (charmant) d'élégance.
- Ne roulez pas trop vite sur une route (glissant).
- (encourageant) la petite d'un sourire, maman la guide dans ses premiers pas.
- J'ai surpris tantot ma soeur (frappant) le chien.
- On ne la voit jamais que (souriant) et aimable.
- (tremblant) de tous ses membres, elle semblait morte de peur.
- La petite vicille parle d'une voix (tremblant)
- Le mur était couvert de plantes (grim pant).

Conjuguez correctement les finales de L'adjectif verbal ou du P. présent.

- C'est là une composition en tous points excell....
- La nuit précéd.. sa mort, il jeta sur le papier ses nouvelles théories.
- En se fatig... à ce point, elle se rendra malade

- C'est une besogne fatig..
- Ce sont la deux idées différ ..
- il s,est enrichi en fabr... des produits de beauté.
- Elle s,est établie fabr... de crèmes de beauté.
- Tous les navig... de la compagnie d,aviation sont en grève.
- Navig... toute seule, elle a fait le tour du monde.

Les Participes Passés

1. Mettez les Phrases suivantes au passé composé.

- Voici de beaux films, vous les verrez.
- Cette tragédie? Je la trouve belle.
- Voici de bonnes places, nous les prenons.
- Attention à la porte, on la ferme
- Que de spectateurs! je ne les compte pas.
- Le soir, vous écoutez la musique.

2. Complétez les phrases suivantes.

- Quelles villes avez-vous (visiter)?
- Demandez à Mme Legrand où elle est (aller).
- Quelle vitrine a - t - elle (admirer)?
- Quelles promenades M. Vincent a-t-il (faire)?
- Il pense aux vieilles maisons qu'il a (voir).
- Quelles photos avez-vous (prendre)?
- Avec qui Hélène est-elle (sortir)?

3. Écrivez le participe dans les phrases suivantes.

- (faire) Quels beaux voyages nous avons...
- (entendre) Vous avez..... les cris de mon fils? Oui, nous les avons.....
- (recevoir) Quelles nouvelles M. Vincent a-t-il...? il a.... de bonnes nouvelles; il est en train de lire les lettres qu'il a...
- (comprendre) A-t-il... mes explications? Oui, il les a.....
- (offrir) Quels jouets a-t-on..... à Hélène? on lui a.... de belles choses.
- (voir) Avez-vous.... les animaux du Zoo? Non, je ne les ai pas.....

(آجا برادر من را می بینم)

2. I see my brother over there.

(محموی نگر است)

3. It contains sugar.

(ملک بسیاری دارد)

4. They own a lot of property.

این افعال حتی موقعی که مفهوم استمرار و مداوم دارند به

حالت استمراری یعنی شکل to be ___ing به کار برده نمی شوند.

به دیگر سخن حتی در مفهوم استمرار شکل ساده مصدر بدون to آنها معمول می باشد.

اگر استثنائاً "به شکل to be ___ing

به کار گرفته شوند، معنایی غیر معمول و استثنائی خواهند داشت.

این افعال به دو گروه تقسیم می شوند. هر گروه به دلایلی

مغایرت همواره در حالت ساده یعنی مصدر بدون علامت

به کار گرفته می شوند. به عبارت دیگر، دلایل که موجب

می شود هر یک گروه در حالت استمرار به کار برده نشوند،

مغایرت هستند.

(State Verbs)

گروه افعال حالت

افعالی که بیانگر شرط یا حالتی هستند، استمرار مداوم

را به عنوان جزء اصلی معنی خود دارند و لذا سازگی به حالت

استمرار یعنی to be ___ing ندارند. مثال:

contain, belong, matter,

deserve, consist, please,

depend, own,

نگه پایی از دستسوزبان انگلیسی

زیر این عنوان نغمه های جالبی از دستسوزبان انگلیسی را که برای همکارانمان در مدارس و مراکز آموزشی و دبیرستانها مفید و مورد سوال باشد، جمع آوری می کنیم. ما ارسال نغمه های دستسوزی از کتابهای درسی که نحوه آموزش، تمرین و تشریح آنها برای شما مسئله است، در شکل گیری مطالب این قسمت شرکت کنید. همچنین اگر به تخریب راهی و شیوه ای بدست آورده اید، آن را در این قسمت چاپ کنیم. برای این شماره بررسی افعالی را که در زبان انگلیسی حالت استمراری آنها معمول نیست، شروع می کنیم. برای اس کار از نشریه:

ELT Journal و کتاب A Linguistic

Study of English Verbs

نویسنده F.R. Palmer استفاده کرده ایم.

افعالی که در انگلیسی شکل استمراری معمول ندارند

Non-Progressive Verbs

افعالی هستند که به طور معمول در حالت استمرار به کار

برده نمی شوند، حتی اگر معنی آنها سازگار با مداوم و استمرار

باشد:

(اسم او را فراموش می کنم)

1. I forget his name.

بقیه کار بود زبان خارجی در یادگیری

آموزش زبان خارجی را برای معلمین زبان خارجی مشخص می‌نماید. هرچه زبان آموزان بیشتر به فعالیت کاربردی و اجرای تمرینات عملی زبان وارد شوند و هرچه بیشتر معلمین زبان از روش تدریس سنتی روش دستوری - ترجمه‌ای) و استفاده از زبان مادری بکاهدند، مسلماً بر میزان یادگیری و تسلط دانش آموز بر مهارت عملی زبان هدف افزوده خواهد شد و دوره آموزش زبان خارجی با موفقیت به انجام خواهد رسید.

یادداشت

- 1) interactions
- 2) mimicry and memorization (min-men)
- 3) aural-oral method
- 4) contextualization
- 5) repertoire
- 6) spontaneous generation
- 7) instrumental motivation,
- 8) controlled drills
- 9) multiple-choice drills,
- 10) completion drills
- 11) transformation drills,
- 12) substitution drills
- 13) replacement drills.

کتابنامه

- 1) Chastain, Kenneth; The Development of Modern Language Skills The Center for Curriculum Development, Inc, 1971.
- 2) Dubin, F-& Olshtain, E Facilitating Language Learning McGraw-Hill 1977
- 3) Finocchiaro & Bonomo; The Foreign Language Learner Regent Publishing Company, Inc. 1973
- 4) Rivers, Wilga; Teaching Foreign-Language Skills U. of Chicago Press 1968
- 5) Wilkins, D.A. Second-language Learning And Teaching Edwrad Arnold 1944

5. It contains sugar.
6. It belongs to me.
7. It doesn't matter.
8. He deserves something better.
9. It consists of little but water and colouring.
10. It pleases me no end.
11. It depends on what you mean.
12. I own my own house.

گروه افعال خصوصی

(Private Verbs)

Palmer اس گروه افعال را " Private می‌نامد چون به نظر او اس افعال تنها با احساسات و مفکرات منکلم واسه هستند و تنها او از مفهوم آنها اطلاع دارد.

عمده افعال این گروه عبارتند از:

- see , smell , hear , taste ,
feel , think , imagine , hope
plan , forget , believe
13. I smell something burning.
  14. I hear music.
  15. I feel something hard.
  16. I taste salt.
  17. I think that is mine.
  18. I imagine he will be there.
  19. I hope it is true.
  20. I plan to go to London.

طوری بین دانش آموزان بخش می‌کند که کسی دفتر خود را در صاف نکرده باشد. سپس از یکی از دانش آموزان که خط خوانا و خوشنویس دارد می‌خواهد که دیکته را روی نخته سیاه بنویسد. و در حالیکه معلم بین ردیف دانش آموزان در حرکت است دانش آموزان به کمک ستن روی نخته سیاه املاء همکلاسی‌های خود را تصحیح می‌کنند.

برستن: نامی از یکی از دبیران انگلیسی آموزشگاههای سور مارندران دانستیم که اختلاف نظر حدود و همکارانشان را در مورد صدای /w/ برای ما نوشته‌اند از معاد نام‌هایشان چنین برمی‌آید که ایشان معتقدند:

۱- /s/ و /w/ در کلماتی مانند Swoop و Swear باید تماماً تلفظ شود.

۲- حرف (w) در اکثر کلمات تابع حرکتی است که بعد از آن می‌آیند نه اینکه آن را بعنوان حرف نیمه صدا دار در این کلمات صاحب بقنی بدانیم.

پاسخ: پیش از جواب دادن به برستن اصلی توجه ایشان و دیگر خوانندگان را به این نکته جلب می‌کنیم که وقتی درباره تلفظ یک زبان صحبت می‌کنیم علاسی را که برای نوشتن بکار می‌بریم دیگر «حرف» نمی‌نامیم. بلکه علامتی برای یک صدا، عبارت دیگر یک «آوا» تلقی می‌کنیم. بدین جهت جمله‌هایی از نامه ایشان مثل:

«صدای حرف (w) در اکثر کلمات تابع حرکتی است که بعد از آن می‌آیند...» باید به توبیح زیر اصلاح شوند.

«هسته آوا یا صدای /w/ در اکثر کلمات تابع آواهایی که بعد از آن می‌آیند...» در مورد اول که گفته‌اید /s/ و /w/ را (در اول کلمه‌ها) باید تماماً تلفظ کرد حق با شما است. بعضی بعلت تأثیر زبان مادری خود یعنی فارسی آوای دیگری بین این دو صدا می‌آورند و مثالهای شما را به نحو زیر تلفظ می‌کنند که درست نیست.

Swear* /Suwed/
Swoop* /Suwu. P/

و تعدادی هم آوایی به اول این کلمات اضافه می‌کنند و منتهای شما را /iswea/ و /iswu. p/ تلفظ می‌کنند.

ولی در قسمت دوم که گفته‌اید... نه اینکه آنرا بعنوان حرف نیمه صدا دار در این کلمات صاحب بقنی بدانیم، حق با شما نیست /w/ در این کلمه‌ها دارای بقنی است. بطور مثال تفاوت بین /Soup/ و /Su: p/ و /Swoop/ همان بقش /w/ می‌باشد.

در مورد /w/ در انگلیسی لازم است نکات زیر را بدانیم به کلمات زیر توجه کنید:

west. when, quick.
language, one suite

از تلفظ کلمات بالا متوجه می‌شوید که صدای /w/ در تمام هسته‌های مختلف کلمه‌های انگلیسی بکار برده می‌شود و همانطوریکه در چهار مثال آخر می‌بینید این صدا در بعضی از کلمه‌های انگلیسی وجود دارد می‌آنکه با حرف (w) نشان داده شود.

برای تلفظ /w/ دهان و لبها حالت و شکلی شبیه تلفظ /w/ را به خود می‌گیرند و هوا با فشار بیشتر و با برخورد و اصطکاک با لبها بیرون می‌آیند. برخلاف آنچه که در نامه بالا آمده /w/ تابع حرکتی است که بعد از آن می‌آیند نیست بلکه خود بر روی آواهای پس و پیش تأثیر می‌گذارد. بدین معنی که برای تلفظ /t/ در کلماتی نظیر twist و twenty آنها شکل گرد جمع شده به خود می‌گیرند در صورتیکه برای تلفظ /t/ دوم در همین کلمات و کلمه‌هایی نظیر tea و city آنها این حالت را بخود نمی‌گیرند.

انواع مختلف /w/ در انگلیسی:

۱- [w] که در بیان آن ناهای صوتی حنجره بلرزش در می‌آیند و با اصطلاح بی صدا نامیده می‌شود. پس از صداهایی مثل /k/ و /t/ و /r/ آورده می‌شود مثلاً:

quick, twin, swim

۲- [hw] در کلماتی مثل what و when می‌باشد.

چون این تفاوتها سبب پرور معانی متفاوت نمی‌شود دانش آموزان ما می‌توانند آنها را /w/ تلفظ کنند. مشکلی که دانش آموزان ما دارند این است که گاهی /w/ را با /v/ اشتباه می‌کنند و به جای /w/ /v/ تلفظ می‌کنند. جهت جلوگیری از این اشتباه لازم است پس از تمرینات لازم توجه دانش آموز را باین نکته جلب کرد که در تلفظ /w/ لبها حالت گرد و جمع شده بخود می‌گیرند و برخلاف /v/ دندانهای بالا با لب ویرین تماس ندارند. دو شکل زیر تفاوت تلفظ /w/ و /v/ را در کلمات زیر نشان می‌دهد.

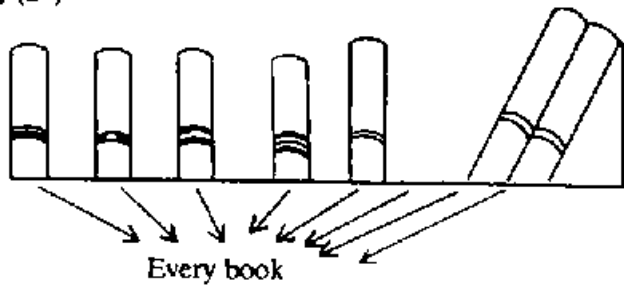
West; Vest; Wine; Vine; Worse; Verse; Wail; Veil.

شکل لبها برای تلفظ /w/

شکل لبها برای تلفظ /v/

بر واضح است که همه مؤلفین دستورهای آموزشی می‌کشند تا آگاهی‌هایی را که از اختصاصات وازگانی، ساخت نحوی و اصول معنایی زبان خود دارند، به فراگیرندگان آن زبان انتقال دهند. در نگاه اول، این فرآیند راهی س کوتاه و هموار می‌نماید ولی در گذر از آن به موانع و پیچ و خمهای فراوانی بر می‌خوریم. معذک با پژوهشها و مطالعات مستمر می‌توان ضمن رفع مشکلات به نتایج سودمندی دست یافت.

منابع

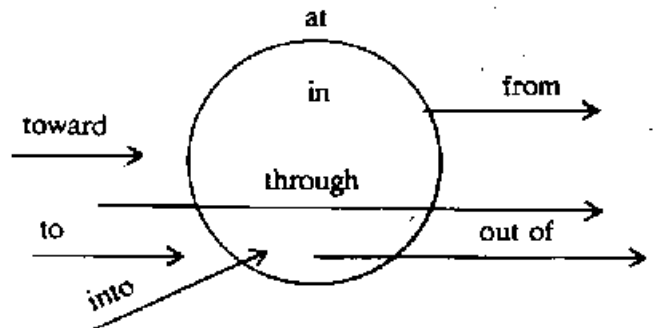
Allen, J.P.B. and Pit Corder, S. *Readings For Applied Linguistics*. vL. 1. London: Oxford University Press, 1975.
Techniques In Applied Linguistics. vl. 3. London: Oxford University Press, 1975.
 Close, R.A. *English as a Foreign Language*. London: George Allen and Unwin LTD. 1964.
 Quirk, Randolf and et al. *A Grammar of Contemporary English*. London: Seminar Press, 1972.
 Stageberg, N.C. *An Introductory English Grammar*. New York: Holt Rinehart and Winston, Inc., 1967.
 Thomas, Owen. *Transformational Grammar and the teacher of English*. New York: Holt, Rinehart and Winston, Inc., 1976.
 Tipping, L. *Matriculation English Grammar*. London: Macmillan and Co.LTD, 1959.
 Wright.A.L. *Practice Your English*. New York: American Book Company, 1960.

نکته‌ها

بند ۴ - معتقد کردن دانش‌آموزان به صداقت معلم. معلم در عمل به دانش‌آموزان ثابت می‌کند که فقط برای ارتزاق این شغل را پیشه نکرده و نهایت سربلندی و افتخار را برای او خواستار است. وقتی چنین چیزی ثابت شد، گفته‌های معلم برای دانش‌آموز حجت است. او دانشاً می‌کوشد رضایت معلم خود را حاصل کند نتیجه کوشش بیشتر برای آموختن است و من هم همین را میخواهم.
 تیلور مبر - مدرسه هاجر (فرهاد سابق) آموزنی و پرورش منطقه ۷ تهران

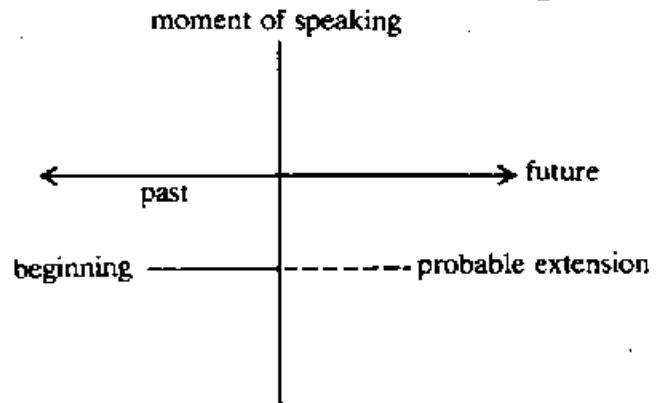
بقیه: دستور عملی و دستور آموزشی

بلافاصله بعد از این نمودار تمرینی ارائه شده است که فراگیرندگان باید جمله‌های آنرا با حروف اضافه صحیح تکمیل کنند. ماند:

- (18) Robert went the movie. (motion to a place)
- (19) He went the theater. (entered)
- (20) Now he is the theater. (place)

نکه بسیار جالب در تمرین بالا این است که بعد از هر جمله راهنمایی‌های لازم برای انتخاب حرف اضافه صحیح آورده شده است. کتاب *Mastering American English* نمودار زمان ماضی نقلی را در زبان انگلیسی بطریق زیر ترسیم کرده است. و مثالهایی هم به دنبال آن می‌آورد:

- (22) I have collected coins for many years.
- (23) George has been in business since he finished college.

چنانکه می‌دانیم واژه‌های *all* و *every* در زبان انگلیسی تعارن معنایی دارند. با این تفاوت که *all* تأکید بر کل یا مجموعه دارد و *every* بر هر چیزی از مجموعه دلالت می‌کند. درک این تفاوت معنایی برای کسانی که زبان انگلیسی را به عنوان زبان خارجی فرا می‌گیرند تا اندازه‌ای مشکل می‌نماید. از این رو، کتاب *English as a Foreign Language* این نوسان معنایی را به کمک تصویر زیر مشخص می‌نماید:

- Nettoie tes chaussures.
- Lave ton manteau.
- Arrêtez la télévision.
- Télégraphie à ta fille.

d) Modèle: Souris! Qui? Elle te dit de sourire.

- Prenez ce livre.
- Qu'est-ce qu'il me dit?
- Il vous dit....
- Sortez.
- Couvrez nos livres.
- Buvez un peu de lait.
- Descends lentement.
- Reviens vite.
- Courez plus vite.
- Ne crie pas.
- N'oublie pas de prendre ton manteau.
- Ne riez jamais en classe.

e) Modèle:

Les enfants ont fini leur toilette?

Je te demande si les enfants ont fini leur toilette.

- Le docteur est venu?
- L'eau est chaude?
- Le facteur est-il passé?
- Est-ce que les filles ont nettoyé leur chambre?
- Le repas est-il servi?
- Est-ce que maman viendra demain?
- Mina a-t-elle fini son livre?
- Cette maison est-elle chère?
- Est-ce que ce livre est à Réza?
- As-tu compris ce problème?

f) Modèle: Qu'est-ce que tu aimes manger?

Je te demande ce que tu aimes manger.

- Qu'est-ce que vous lisez tous les jours?
- Qu'est-ce que vous achetez tous les mois?
- Où allez-vous souvent?
- Que dîneront-ils chez nous ce soir?
- Où vas-tu cet après-midi?
- Que voulez-vous prendre?
- Que mettrez-vous ce soir?

- A qui as-tu téléphoné?
- Qu'allons-nous manger ce soir?

Participe présent et gérondif

1. **Refaites les phrases suivantes avec les participes présent.**

- Je vois les deux époux qui sortent de la mairie.
- Nous avons une bonne qui sait l'anglais.
- Mon père, en train de lire son journal, n'écoutait pas la musique.
- Je ne parlais pas aux enfants qui jouaient dans la cour.
- J'ai trouvé ma soeur en train d'écrire une lettre dans sa chambre.

2. **Répondez aux questions: comment? et quand? par des gérondifs**

- Il est arrivé... comment? ...Il courait.
- J'ai trouvé mon ami chez moi.... quand? quand je suis rentré.
- Ils iront à l'hôtel... quand?... quand ils arriveront à la gare.
- Il me quitte... comment?... Il sourit.
- Vous apprendrez le français... comment? ...vous travaillerez beaucoup.
- Tu as fait ton travail... quand?... quand tu es revenu de la promenade.
- Réveille-moi demain matin... quand?... Quand tu partiras.
- Tu es rentré dans la salle à manger... comment?... Tu faisais beaucoup de bruit.

3. **Refaites les phrases suivant le modèle.**

Modèle: Mon père est fatigué, (il) restera au lit.

Mon Père étant fatigué, restera au lit.

- Mon père était malade, (il) n'a pas assisté à la fête.
- J'ai une bicyclette. je suivrai la course cycliste.
- M. Legrand sait jouer aux boules. (il) jouera cet après-midi.

چون اکثر مناطقی که در آنها فرانسه تدریس می‌شود، مرتباً از دفتر تحفیفات درخواست می‌کنند که بدلیل کمبود تمرینات ساختاری در کتب درسی مخصوص سال چهارم دبیرستان، به وسیله گروه زبان فرانسه، جزوات جنبی تهیه و به مناطق ارسال گردد؛ لذا گروه ارشدنا پیش اقدام به این کار نموده است تا همکاران بسیاری مدلهای داده شده، تمرینات دیگری برای دانش‌آموزان تهیه نمایند و با کاربرد باموقع آنها به محصلین باری دهند. پس از بررسی نهائی مقرر شد این گونه تمرینات در مجله رشد زبان منعکس گردد. بدیهی است در این شماره قسمتی از تمرینات مربوط به نقل قول مستقیم و غیر مستقیم و بعضی مواردی که از نظر گرامری می‌توانند برای مدرس و دانش‌آموزان مفید واقع شود بعنوان نمونه درج می‌گردد. و چنانچه همکاران گرامی نظراتی در این زمینه داشته باشند، مستقیماً می‌توانند نظرات خود را به سردبیر (مجله رشد زبان) ارسال دارند. تا انشاءالله در شماره‌های آپسند ضامن پاسبخ به پیشنهادهای همکاران، تمرینات ساختاری دیگری به عنوان مدل تهیه و درج گردد. به یاری خداوند متعال امید است این نمونه اندک، پاسخگوی مقداری از خواستههای مدرسین محترم زبان باشد.

گروه فرانسه

I. Mettre au style indirect

a) Modèle: Je pars! qu'est-ce qu'elle dit?

elle dit qu'elle part.

- Je fais mes exercices!

Qu'est-ce qu'elle dit? Elle dit.....

- Je finis le gâteau!

- Je cours dans le jardin!

- Nous jouons au tennis!

- Je partirai en voyage dimanche prochain!

- Nous lisons le journal!

- Nous allons visiter le musée!

Je suis née à Téhéran!

b) Modèle: Ma mère est malade.

Qu'est-ce qu'elle nous dit?

Elle dit que sa mère est malade.

- Mes enfants sont à l'école.

- Mon père est en voyage.

- Vos élèves travaillent bien.

- Nos vêtements sont sales.

- Ma voiture est en panne.

- Votre pull est très joli.

- Ton manteau blanc est élégant.

- Mes bas sont déchirés.

- Le directeur vous a appelé au té l'éphone.

- Le facteur nous a apporté une lettre.

- Quelqu'un est venu nous voir.

- La directrice nous a laissé un message.

- Ziba est venue me voir.

- Le directeur t'a appelé dans son bureau.

- Monsieur Karimi vous cherche.

Mettre au style indirect

c) Modèle: Téléphonnez à Nasser.

Qu'est-ce qu'elle nous dit?

Elle nous dit de téléphoner à Nasser.

- Fermez la porte.

Qu'est-ce qu'elle vous dit?

Elle nous dit.....

- Ecoutez le professeur.

- Achetez un kilo de pommes.

teacher, such as oral drills and role-playing activities.

15. In order to give your students a feeling of progress and achievement start with easy and known material and gradually move to more difficult and unknown one. If you are teaching to first graders in guidance school, introduce concepts with which the students are already familiar. In this regard, make use of cognate words; i.e., words which are similar in Farsi and English, such as: /d r/ - door, /m d r/ - mother, /doktor/ - doctor, /b d/ - bad, etc.

Also make use of the concrete objects available in the immediate environment of the students, such as books, pens, pencils, articles of clothing, etc.

16. Try to maintain a lively, rapid pace of teaching. If you teach with a slow, lousy pace you not only bore your students, but also you will run short of time for covering all the material to be taught during the semester or the year.

17. If you are teaching large classes, divide the class into proportionate sections and make use of choral and group activities in preference to individual activities. It will also be helpful if you change the seats of students a few times during the academic year, so that those sitting in the back rows get a chance to sit in the front and become more active and involved.

18. Do not stop your students for pronunciation and grammatical errors while they are engaged in oral or reading practice. To avoid discouragement, explain the mistake to class as a whole, produce the correct form and have the students repeat after you several times until they master it.

For minimizing the students' errors provide them with the material appropriate to their level of instruction.

19. Do not be tense and stiff in class. Try to be relaxed and move around. Take a seat at times, especially when students are engaged in activities which do not require active participation on the part of the teacher. After all, you need to survive and save some energy for other classes.

20. Be honest with your students. If you do not know the answer to a question raised by students, tell them frankly that you do not know, At the same time, tell them that you will try to find the answer soon and let them know. This is much better than

giving them a false reply, or one of which you are not sure.

when you make a mistake, admit it and give them the correct form immediately.

21. To avoid awkward, frustrating pauses, prepare more material than you need for a class period.

22. Try to release the tension of language learning by assuming a sense of humor. Occasional jokes in plain English, amusing stories and anecdotes, which are familiar in context to your students-such as those of Mullah Nasroodin, will make your English classes enjoyable both for you and your students.

23. Always dress neatly. This, by no means, means that you should wear expensive, new clothes. as a matter of fact, if you do so you may make them feel inferior; a feeling which may provoke hostility! At any rate, your appearance should not divert the attention of your students from what you are teaching to what you are wearing.

24. Be punctual. This way, you not only teach your students punctuality, but also show them that you are interested in your profession.

25. Keep your students well-disciplined. Do not let them talk to one another and disturb other students. Have the naughty students sit in the front row, so that you have good control over them. Keep all students busy and involved. When in front of the class, do not look at just one direction, but try to have a view of class as a whole.

- 1) Chastain, Kenneht; *The Development of Modern Language Skills* The Center for Curriculum Development, Inc. 1971.
- 2) Dubin, F-& OLshtain, E. *Facilitating Language Learning* McGraw-Hill 1977
- 3) Finocchiaro & Bonomo; *The Foreign Language Learner* Regent Publishing Company. Inc. 1973
- 4) Rivers, Wilga; *Teaching Foreign-Language Skills* U of Chicago Press 1968
- 5) Wilkins, D.A. *Second-language Learning And Teaching*, Edwrad Arnold 1944

۳۳۳

Some Practical Hints for Teachers of English

University for Teacher Education

Mohammad Hossein Keshavarz

It is always hard to begin a new profession. The difficulty doubles when this new profession happens to require interaction between human beings and with a large number of them, considering how varied individuals are with regard to their attitude and aptitude, aspirations and interests, socio-economic status, and the like. Thus, it is not surprising for the beginning teacher to find it exceptionally difficult to face a new group of students. He is often concerned with a number of things, such as: controlling the class, establishing a desirable rapport with his students, having a lively start, creating a teaching-learning situation in which students would willingly participate in classroom discussion without being afraid of making mistakes, giving a feeling of progress to his students, and so forth.

The following is intended to facilitate the beginning teacher's role and make it comfortable and enjoyable for him to embark upon a hopefully rewarding profession. I hope it will prove helpful.

1. Go Over the material you are going to teach before entering the class. This will give you a feeling of self-confidence, which is absolutely necessary for all teachers.

2. Know the objective of the course and each class hour and make it clear to your students. For instance, you should know that the objective of tomorrow's class is: reviewing the «Present Continuous Tense» and teaching «Simple past Tense» by means of different kinds of drills and exercises.

3. Organize the teaching activities and prepare a complete lesson plan for each class hour. Teaching according to your lesson plan will help you feel more secure and less nervous in front of a class. However, you should not stick to your lesson plan and refer to it too frequently, for if students notice this they will lose their confidence in you.

4. Budget your time and spend the invaluable, limited class hour most efficiently.

5. Try to Speak English in class and encourage your students to do so. They need to become familiar

with the unfamiliar sounds of English, its tone and rhythm as soon as possible. You want your students to get the impression that they are going to learn to speak English in your class, start with English right from the first day of classes.

(If you teach the beginning students, this can be accomplished by greeting your students in English, introducing yourself and having each student introduce himself to class, teaching concrete words by referring to objects in class and showing pictures, and demonstrations. When all these fail, you may make use of the students' native language.)

6. Start the class enthusiastically and energetically. This will create a lively atmosphere in class.

7. Before starting the lesson have a brief warm up (commenting on weather, asking questions about activities outside the class, weekend, holidays, etc) to get your student's attention and make them ready for acquiring the new material.

8. Augment your students' interest by giving them variety of activities. For example, instead of lengthy grammatical explanations, which bore the students, provide them with different kinds of drills. Start with mechanical drills, then move to meaningful and communicative ones.

9. Talk to all the students and encourage them to talk to the entire class. The limited class period belongs to all the students and is not appropriate for private conversations between the teacher and the more able students in class.

10. Speak clearly and loudly so that students sitting in the back row hear you. However, you should be careful not to speak too loudly to lose your voice or disturb other classes.

11. If you want your students to be attentive in class all the time, call on them in a random fashion rather than by rows and state the question before calling on them.

12. Be kind and friendly to your students, but at the same time have the class under your control.

13. Make sure that your students have mastered the previously taught material before presenting the new one. For this purpose, always include a review section in your lesson plan.

14. Do not create laziness in your students by doing all the work for them in class. Make them responsible for some of the activities such as looking up the new words of the following lesson or doing the written exercises at home. Save the class time for activities which are best done with the help of the

Aptitude Tests

These tests are used to predict examinees language learning ability in the future. Through these tests one can, to some extent, predict the degree of success or failure of a person in learning a foreign language. Of course, these tests can be used to predict success or failure of the examinees in various academic or occupational fields. For example, one can use these tests to foresee how good a teacher, a pilot, an administrator, etc., one can be in the future.

The second major function of tests, evaluation of attainment, is to determine the extent to which a learner has obtained a certain degree of knowledge in a given area. These tests include evaluation of achievement, knowledge, and proficiency, each of which will be discussed briefly.

Evaluation of Achievement

This type of test is the most frequently used test in education. Almost all classroom tests, mid-term tests, and final tests fall into this category. (An achievement test is used to determine how much of the materials being taught in a course is actually learned by the students.) Achievement tests are developed on the basis of the content of the course. They may serve two different purposes: a general achievement test which is used to identify the overall achievement of the students in a course, and a diagnostic achievement test which is used to determine the specific strengths and weaknesses of the learners.

Through a diagnostic test a teacher can clearly identify the problem areas of the students regarding the materials covered in the classroom. Based on the results of a diagnostic test, the teacher can review the topics that the students have not mastered yet. Furthermore, the teacher can modify his lesson plans to put more emphasis on the areas that the students have problems. An advantageous function of the diagnostic tests is that they can be administered before an instructional program starts. The findings will help the teachers to design their educational plan with respect to the students weaknesses and strengths.

Evaluation of knowledge

These tests are generally used on situations where English is the medium of instruction. In schools, colleges, and universities where all courses are taught in English these tests are administered to evaluate

the students these tests are administered to evaluate the students knowledge in various academic fields. However, there are not frequent occasions for these tests in non-English speaking countries.

Evaluation of proficiency

Proficiency tests are used to determine the ability of the examinees to use language in real situations. These tests are not developed on the basis of a course content. Nor are they constructed according to a textbook. More specifically, (language proficiency tests are supposed to measure the ability of the learners at the time of taking the test regardless of the way they have acquired that ability. TOEFL and Michigan tests are considered the best examples of language proficiency tests. Since this function of language tests is not well defined, their development is very difficult. To construct a good proficiency test, a great amount of research is necessary.

Concluding Remarks

In this paper I have tried to briefly define the functions that language tests may serve. Of course, the distinctions among the functions discussed here are not so clear-cut in practice. Sometimes a test may serve multiple functions. For example, a diagnostic test may be used as a placement test as well. However, teachers should be aware that using a test for purposes other than what it is designed for may have serious consequences on the lives of the people taking it. Therefore, all people involved in language testing should be very careful with selecting a test for a given purpose, administering it according to the given instructions and, more crucially, interpreting the results on the basis of certain pre-identified criteria. Only then can language tests make reasonably fair decisions on the lives of those who take them.

In the next section, the physical appearance of tests, i.e., their forms will be discussed.

FUNDAMENTAL CONCEPTS IN LANGUAGE TESTING

(1) FUNCTIONS OF LANGUAGE TESTS

Hossein Farhady Ph.d.

Teaching and testing are two inseparable parts of the educational process. Therefore, all of us, as teachers in general, and English teachers in particular, should be familiar with the theories of both language teaching and language testing. Furthermore, we should keep ourselves abreast with the new developments and research findings in both fields. And, last but not least, we should try our best to apply theoretical principles into practice with regard to the possibilities and limitations of our classrooms.

I believe that from the above-mentioned issues, each equally important for and crucial to language teaching, testing has received the least attention in our field. Therefore, I will focus on the issues in language testing in this country. However, due to the limited scope of this paper, some fundamental concepts will be clarified here, and comprehensive discussions will be dealt with in subsequent papers.

Fundamental concepts in language testing can be discussed under at least five categories: (1) the purpose for which a test is designed, or the function it serves, which consists of prognostic and evaluation of attainment, (2) the physical appearance of a test, or its form, which comprises essay type and multiple choice, (3) the characteristics of a good test which include reliability, validity, practicality, and relevance, (4) theoretical notions underlying a test which involve discrete-point, integrative and pragmatic theories, and (5) ways of interpreting test results which include criterion-referenced and norm-referenced interpretations.

The first section of this paper is devoted to the first category of the fundamental concepts, namely, the functions of language tests.

Functions of Language Tests

At present, there are numerous tests of English language abilities. Some of them, constructed by professional organizations, are internationally used. Test of English as a Foreign Language (TOEFL) is an example of this kind. Some others, developed by school teachers, are locally used. Regardless of the scope of a given test, we have to carefully examine and thoroughly understand the purpose for which a test is designed. In other words, we have to know the function that a test is supposed to serve.

In terms of function, tests are classified into two major groups: prognostic tests and evaluation of attainment tests. The first group, prognostic tests, are used to predict the examinee's performance on a specific course of action in the future. These tests include selection tests, placement tests, and aptitude tests. Each will be discussed in turn.

Selection Tests

The purpose of selection tests is to decide on acceptance or non-acceptance of examinees into a particular program. Each examinee either passes or fails the test. This kind of test has frequent uses in business occasions. For example, the driving license test is a selection test, because those who take the test and obtain a certain score will pass the test.

It should be mentioned that if the number of applicants for a certain job is greater than the available positions, the Selection test will lose its basic function. Under such circumstances, the test is called the competition test. Through these tests, applicants will be selected up to the point to fulfill the needs of a certain institution.

Placement Tests

These tests are used to decide on the most appropriate channel for students to pursue their education. Through these tests we help the students to choose a suitable program from among several possible alternatives. These tests, often used in academic situations, have neither passing nor failing scores. For example, students entering a university are given a placement test in order to decide at what level of language instruction they should be placed in. In high schools too, where there are more than one section for each class, a placement test can be given to group students with similar language abilities in one class.

وصول نامه و مقاله

وصول نامه و مقاله از دوستان و همکاران را اعلام می‌کنیم. به بعضی از نامها در این شماره بنا
شماره‌های جدا پامیخ خواهیم داد. ضمناً به علت کمی جا، به تعدادی از خوانندگان محترم نسبتاً توسط
نامه پاسخ داده خواهد شد. پیش از ذکر اسامی تعدادی از نویسندگان نامها و فرستندگان مقاله، جا دارد از
توجه آنها به نشریه رشد «آموزش زبانهای خارجی» از صمیم قلب تشکر کنیم:

نام	_____	۱) آقای احمد وحید تریبی
مقاله	_____	۲) آقای هرمز داوربناه
مقاله	_____	۳) آقای دکتر پرویز بیرجندی
نامه و مقاله	_____	۴) آقای تکمیل همایون
مقاله	_____	۵) آقای دکتر سید اکبر میرحسینی
نامه	_____	۶) خانم آناری مؤنسی
نامه	_____	۷) آقای ایرج سالاریان
مقاله	_____	۸) آقای حواد گروهی
مقاله	_____	۹) خانم دکتر ذوقی
نامه	_____	۱۰) آقای سید امین کیانی
مقاله	_____	۱۱) آقای دکتر مسعود وحدت
مقاله	_____	۱۲) آقای امیر دیوانی
مقاله	_____	۱۳) آقای عبدالرضا وحدتی
مقاله	_____	۱۴) آقای احمد نجاتی
مقاله	_____	۱۵) خانم دکتر وزگر
مقاله	_____	۱۶) آقای بردگرد وزیری

قابل توجه دبیران محترم زبان

گروه زبان دفتر تحقیقات سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی به منظور کمک به دبیران محترم زبان، اقدام به تهیه پانصد جلد فرهنگ: Oxford Advanced Learner's Dictionary of Current English دبیران زبان توزیع کنی.

از همکاران محترمی که علاقمند به دریافت این فرهنگ هستند تقاضا می‌شود مبلغ هشتصد ریال به حساب ۶۰۷۰ بانک ملت شعبه کریمخان - ایرانشهر واریز نموده و فیش بانکی را همراه با معرفی نامه از مدرسه یا منطقه محل خدمت خود، به آدرس:

خیابان ایرانشهر شمالی - ساختمان شهید موسوی (شماره ۴ آموزش و پرورش) دفتر تحقیقات - گروه زبان - ارسال دارند تا فرهنگ مزبور به نشانی آنان فرستاده شود.

نظر به اینکه تعداد این فرهنگها محدود است، لذا توزیع آنها به ترتیب وصول درخواستها صورت می‌گیرد و طبیعتاً به تفاضهای بعدی ترتیب اثر داده نمی‌شود و مبلغ دریافتی نیز مسترد نخواهد شد.

رشد

فرم اشتراک مجلات رشد تخصصی

هدف از انتشار این نشریات در وهله اول ارتقاء سطح معلومات معلمان و در مرحله بعد ایجاد ارتباط متقابل میان معلمان هر رشته و دفتر تحقیقات به منظور تبادل تجارب و مطالب جنسی و مفید درسی است.

دبیران، دانشجویان دانشگاهها و مراکز تربیت معلم و سایر علاقه‌مندان به اشتراک این مجلات می‌توانند جهت اشتراک هر چهار شماره از یک مجله در سال مبلغ ۴۰۰ ریال به حساب ۹۲۹ خزانه بانک مرکزی، ذیل پرداخت در کلبه شعب بانک ملی، واریز و بیس آن راهمراه با فرم تکمیل شده زیر به نشانی تهران صندوق پستی شماره ۱۵۸۷۵/۳۳۳۱ دفتر امور کمک آموزشی - مرکز توزیع - ارسال دارند.

مجلات رشد آموزش مواد درسی مدارس کشور نشریاتی است که از سوی گروههای درسی دفتر تحقیقات و برنامه‌ریزی و تألیف سازمان پژوهش وزارت آموزش و پرورش با همکاری دفتر امور کمک آموزشی، هر سه ماه یک بار - چهار شماره در سال - منتشر می‌شود. این نشریات تا پایان سال تحصیلی ۶۴-۶۳ عیارند از:

- ۱- رشد آموزش ریاضی
- ۲- رشد آموزش زبان
- ۳- رشد آموزش شیمی
- ۴- رشد آموزش زمین‌شناسی
- ۵- رشد آموزش فیزیک
- ۶- رشد آموزش جغرافیا
- ۷- رشد آموزش ادب فارسی

محل فروش آزاد:

- ۱- کیوسکهای معتبر مطبوعات تهران
- ۲- تهران فروشگاه کتاب شهید موسوی واقع در اول خیابان ایرانشهر شمالی

توجه: دانشجویان مراکز تربیت معلم می‌توانند با ارائه فتوکپی کارت تحصیلی از ۵۰٪ تخفیف بهره‌مند شوند.

ایتجاناب با ارسال فیش واریزی مبلغ ۴۰۰ ریال منقاصی اشتراک یکساله مجله رشد آموزش ( ) می‌باشم.

نشانی دقیق: استان   شهرستان   خیابان   کوچه
پلاک   تلفن

Roshd

Foreign Language Teaching Journal

vol. 1, No. 2, 1985

ROSHD, Foreign Language Teaching Journal. is published four times a year under the auspices of:

**The Office of Deputy Minister
for Research and Curriculum,
Ministry of Education, IRAN.**

Contribution to ROSHD FLT Journal:

The Editorial Board welcomes previously unpublished articles on foreign language teaching/learning. We are especially interested in articles which are based on experience or experimentation in Iranian foreign language teaching situations.

Manuscripts:

If you intend to submit an article for publication, please send three typed copies of your manuscript, plus three copies of its abstract to:

**J.B.Sadeghian
P.O.Box 14155-5496
Tehran, Iran.**

We prefer your abstract to be in English if your manuscript is in Farsi; and in Farsi if your manuscript is in English, French, or German.

The opinions expressed in Roshd, Foreign language Teaching journal, are the contributors and not necessarily those of the Editorial Board or Ministry of Education.

LANGUE LANGUE LAN
SPRACHES SPRACHES SPR
LANGUAGELANGUAGELAN
ROSSI
Foreign Language Teaching
Journal Vol. 1, No. 2, 1985 100 Rits
JAGELANGUAGELANGUAGE

LANGUE
LANGUAGE
SPRACHEN
LANGUE
SPRACHEN
LANGUAGE